

Árja postai
szállítási díj
No. 244716/929.
Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cse. Str.
Baron L.
18. Tere: 18-30. Értékesítés
Hírvadász 113. Hegyedőv.
Árja 600, eg. v. v. v.
Földre: Hav.
Műve 12.
Előfizetők
D. K. K. K.
Havasítási díj/évi 6
ja. Cikkünk után
száraz megjelölésével

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Főszek-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Adm-
nistrátor delegat si girant respon-
sá-
bí-Felelős igazgató: Schwarz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionalor periodice No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.
Csütörtök, augusztus 11.
1938-5698. Av 13.
XXI. évfolyam, 179. szám.

Mit tartalmaz a kisebbségi kérdést szabályozó királyi dekrétum

A statum szerű szabályrendelet hangsúlyozza a kisebbségek azonos jogait és kötelességeit, könnyítéseket ígér a nyelvhasználatot illetően és anyagi támogatást helyez kilátásba a kisebbségi vallási, nevelési és jótékonyági intézményeknek

A hivatalos lap augusztus 4-i számban királyi dekrétumot közöl, amely a kisebbségi kormánybiztosság működési szabályzatát fekteti le és megszabja az irányelveket. A szabályzat általánosságban megismétli az alkotmány 4. és 5. szakaszának a kisebbségek kötelességeire és jogaira vonatkozó intézkedéseit, *kilátásba helyezi, hogy a kisebbséglakta vidékeken könnyítéseket fognak tenni a kisebbségeknek anyanyelvüknek a bíróságok és közigazgatási hatóságok előtt való használatát illetően, szubvenciót helyeznek kilátásba a kisebbségek vallási, kulturális és jótékonyági testületei számára és kötelezően előírja a kormányzat részére, hogy a kisebbségi kormánybiztosság véleményét kérje ki előzetesen minden olyan intézkedéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeket érinti.*

6. szakasz. A miniszterelnök meghívhatja a kisebbségi kormánybiztost, hogy vegyen részt a minisztertanács munkálataiban, valahányszor olyan kérdések szerepelnek napirenden, amelyek a faji, nyelvi, vagy felekezeti kisebbségeket érintik.
7. szakasz. A kisebbségi kormánybiztosság előterjesztései a miniszterelnökség útján történnek.
Csak a miniszterelnök járhat közbe az egyes reszortminisztereknél a kisebbségi kormánybiztosság által szükségesnek vélt intézkedések végrehajtása érdekében. Minden egyéb kérdésben a kormánybiztosság közvetlenül korrespondál a minisztériumokkal.
8. szakasz. A kormánybiztosság több hivatalra oszlik. Az egyes hivatalok az egy, vagy több kisebbséget érintő kérdéseket intézik. A kormánybiztosság tisztviselőinek számát költségvetés útján állapítják meg.
9. szakasz. A kisebbségi kormánybiztosság vezető személyzetének, valamint a referenseknek ismerniük kell ama kisebbség nyelvét, amely ügykörükhöz tartozik.
10. szakasz. A pénzügyminisztérium a miniszterelnökség útján a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére fogja bocsátani a működéséhez szükséges összegeket a jövő évi költségvetés összeállításáig, amikor is ezeket a kiadásokat felveszik a miniszterelnökség költségvetésébe.
Kelt Bucurestiben, 1938. augusztus 3-ikán.
CAROL.

Miron patriarka miniszterelnök.

Mit tartalmaz a kisebbségi kormánybiztosság működési szabályzata

A szabályzat a miniszterelnökség 4263-1938. számú jelentése a minisztertanács 1749 bis 1938. számú naplója és a legfőbb törvényhozási tanács 207. számú véleményezése alapján az alkotmány 46. szakaszára való hivatkozással készült el és szövege a következőket mondja:

1. A kisebbségi kormánybiztosság közvetlenül a miniszterelnökség rendelkezése alá tartozik.
2. A kultusz- és szépművészeti minisztérium mellett működő volt kisebbségi igazgatóság saját hatáskörén kívül a kisebbségi kormánybiztosság megbízást nyer még a következőkre:
a) Felügyelet gyakorlása a különböző törvényhozási és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazása fölött.
b) Az érdekelt hatóságok szükségesszerű felhívása arra, hogy pontosan, egyetemesen és méltányosan alkalmazzák a fent említett törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket és
c) a kisebbségek életével kapcsolatos különböző kérdések tanulmányozása és előterjesztés tétele az illetékes fórumokhoz a szükségesnek tartott megoldásokat illetően.
Tevékenységének keretében a kisebbségi kormánybiztosság általában szem előtt fogja tartani:
1. szakasz. Hogy az összes románok etnikai származására és vallási hitre való tekintettel nélkül kötelesek a hazát életük értelmének leglényegesebb alapjaként felfogni. (Az alkotmány 4. szakasza).
2. szakasz. A román állampolgárok, nyelvi, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül egyenlők a törvény előtt, amelyet tisztelni és annak magukat alávetni tartoznak. (Az alkotmány 5-ik szakasza).
3. szakasz. Az érvényben lévő törvények az összes román állampolgároknak nyelvre, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül azonos polgári és politikai jogokat, ugyanazon bánásmódot és ugyanazon garanciákat biztosítják. Ennek következtében:
4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

1. A kisebbségi kormánybiztosság közvetlenül a miniszterelnökség rendelkezése alá tartozik.
2. A kultusz- és szépművészeti minisztérium mellett működő volt kisebbségi igazgatóság saját hatáskörén kívül a kisebbségi kormánybiztosság megbízást nyer még a következőkre:
a) Felügyelet gyakorlása a különböző törvényhozási és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazása fölött.
b) Az érdekelt hatóságok szükségesszerű felhívása arra, hogy pontosan, egyetemesen és méltányosan alkalmazzák a fent említett törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket és
c) a kisebbségek életével kapcsolatos különböző kérdések tanulmányozása és előterjesztés tétele az illetékes fórumokhoz a szükségesnek tartott megoldásokat illetően.
Tevékenységének keretében a kisebbségi kormánybiztosság általában szem előtt fogja tartani:
1. szakasz. Hogy az összes románok etnikai származására és vallási hitre való tekintettel nélkül kötelesek a hazát életük értelmének leglényegesebb alapjaként felfogni. (Az alkotmány 4. szakasza).
2. szakasz. A román állampolgárok, nyelvi, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül egyenlők a törvény előtt, amelyet tisztelni és annak magukat alávetni tartoznak. (Az alkotmány 5-ik szakasza).
3. szakasz. Az érvényben lévő törvények az összes román állampolgároknak nyelvre, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül azonos polgári és politikai jogokat, ugyanazon bánásmódot és ugyanazon garanciákat biztosítják. Ennek következtében:
4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

1. A kisebbségi kormánybiztosság közvetlenül a miniszterelnökség rendelkezése alá tartozik.
2. A kultusz- és szépművészeti minisztérium mellett működő volt kisebbségi igazgatóság saját hatáskörén kívül a kisebbségi kormánybiztosság megbízást nyer még a következőkre:
a) Felügyelet gyakorlása a különböző törvényhozási és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazása fölött.
b) Az érdekelt hatóságok szükségesszerű felhívása arra, hogy pontosan, egyetemesen és méltányosan alkalmazzák a fent említett törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket és
c) a kisebbségek életével kapcsolatos különböző kérdések tanulmányozása és előterjesztés tétele az illetékes fórumokhoz a szükségesnek tartott megoldásokat illetően.
Tevékenységének keretében a kisebbségi kormánybiztosság általában szem előtt fogja tartani:
1. szakasz. Hogy az összes románok etnikai származására és vallási hitre való tekintettel nélkül kötelesek a hazát életük értelmének leglényegesebb alapjaként felfogni. (Az alkotmány 4. szakasza).
2. szakasz. A román állampolgárok, nyelvi, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül egyenlők a törvény előtt, amelyet tisztelni és annak magukat alávetni tartoznak. (Az alkotmány 5-ik szakasza).
3. szakasz. Az érvényben lévő törvények az összes román állampolgároknak nyelvre, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül azonos polgári és politikai jogokat, ugyanazon bánásmódot és ugyanazon garanciákat biztosítják. Ennek következtében:
4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

1. A kisebbségi kormánybiztosság közvetlenül a miniszterelnökség rendelkezése alá tartozik.
2. A kultusz- és szépművészeti minisztérium mellett működő volt kisebbségi igazgatóság saját hatáskörén kívül a kisebbségi kormánybiztosság megbízást nyer még a következőkre:
a) Felügyelet gyakorlása a különböző törvényhozási és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazása fölött.
b) Az érdekelt hatóságok szükségesszerű felhívása arra, hogy pontosan, egyetemesen és méltányosan alkalmazzák a fent említett törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket és
c) a kisebbségek életével kapcsolatos különböző kérdések tanulmányozása és előterjesztés tétele az illetékes fórumokhoz a szükségesnek tartott megoldásokat illetően.
Tevékenységének keretében a kisebbségi kormánybiztosság általában szem előtt fogja tartani:
1. szakasz. Hogy az összes románok etnikai származására és vallási hitre való tekintettel nélkül kötelesek a hazát életük értelmének leglényegesebb alapjaként felfogni. (Az alkotmány 4. szakasza).
2. szakasz. A román állampolgárok, nyelvi, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül egyenlők a törvény előtt, amelyet tisztelni és annak magukat alávetni tartoznak. (Az alkotmány 5-ik szakasza).
3. szakasz. Az érvényben lévő törvények az összes román állampolgároknak nyelvre, fajra, vagy vallásra való tekintettel nélkül azonos polgári és politikai jogokat, ugyanazon bánásmódot és ugyanazon garanciákat biztosítják. Ennek következtében:
4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

4. szakasz. A közhatalóságok ki fogják kérni a kisebbségi kormánybiztosság véleményezését minden olyan esetben, midőn olyan intézkedéseket készülnék fogamatosítani a felekezettel, az oktatással, az intézményekkel és általában bármely kérdéssel kapcsolatban, amely a kisebbségeknek az állam keretében való életét érinti.
5. szakasz. Az illetékes minisztériumok tartoznak minden felvilágosítást megadni és a kisebbségi kormánybiztosság rendelkezésére bocsátani a statisztikai anyagot, amelyre hatáskörének gyakorlásával kapcsolatban szüksége lesz.

Az anyanyelv használatának joga
1. A kisebbségi román állampolgárok szabadon használhatják anyanyelvüket vallási, sajtóban, személyes és kereskedelmi kapcsolataikban, valamint a törvényesen engedélyezett és elfogadott alapszabályok alap-

London, augusztus 10. A Yorkshire Post, Eden lapja, hosszú cikkben méltatta a romániai kisebbségek statutumát. Ismerteti a királyi dekrétum főbb intézkedéseit, majd rámutat arra, hogy a statutumot liberális szellem jellemzi. A lap méltatta Károly királyt ezért a nagy műért.

Mit jelent a légi-bomba?

Írta: H. R. KNICKERBOCKER

Párizs, augusztus 10. Ha a levegőből közeledik a halál, a legkiszertesebb hanggal jelzi a jövőt, amelyet e földön ismerünk. A lehulló légi bomba hangja ez. A legbátrabb ember is megremeg tőle. A legerősebb ember idegeit is megrendíti. Manapság egyelőre a spanyolok milliói és a kínaiak tizmilliói hallgatják azt a fokozódó süvítést, amely ezeket szóli a sirba.

Ez nem olyan, mint a közeledő srappell nyöszörgése, nem is olyan, mint az éppen elhaladt golyó füttyülése. Ha az ember ezt a nyöszörgést és füttyülést hallja, akkor tudja, hogy biztonságban van. Tudja, hogy a halál éppen most „hallót” kiáltott, de nem volt ideje, hogy megfogja a kezét, mert a srappell és a golyó gyorsabban haladnak, mint a hangjuk.
Ha az ember légi bomba hangját hallja, akkor tudja, hogy már késő elugrani előle. Néha látni lehet őket. De többnyire láthatatlanok. Egyszer a Madrid felé vezető országúton láttam egy repülőraj csillogását, amint felém közeledett a napfényben. Biztunk abban, hogy másfelé fog fordulni. De egyenesen felénk jött. Mindnyájan árokba húzódtunk vissza, közöttünk két parasztszalád asszonyokkal és gyermekekkel.
A hátamra fektedtem, vártam és gondolkodtam. Az ember vesztett gyorsasággal gondolkodik, ha kilenc darab hárommotoros bombavetőt lát, amelyek óránként 230 kilométer sebességgel rohannak egy bizonyos pont felé. Ez a pont nem éppen a fejünk fölött van, de csak körülbelül száz méterrel arrébb, ahol majd a bomba kecses és biztosan kiszámított görbével célpontra ér, hogy recsegjen és dörödjön, tépjen és morzsoljon... és ami a legrosszabb az egészben, az embernek nem is lesz módjában látni, hogy mi fog történni, nem fogja megtudni, nem fog emlékezni rá.

Ezt megelőzően az ember arra gondol, hogy a halál nem őt fogja utólrá, hanem valaki mást. Azok a repülőgépek azt jelentik, hogy a többiek talán meghalnak, de én nem. Az ember mereszi a szemét, amint közelebb és közelebb jönnek... és egyszerre csak nagyot hápog, egy kis fojtogató érzése támad és most már megveti magát, amiért félt... de azért itt vannak, jönnek, de nem a másikkal, hanem értem.

Az ember két kis hengert lát, az egyik végülön hegyesek, amint leválnak a repülőgépek hasáról. Egy pillanattal mintha lebegnének, majd zajtalanul hullanak lefelé... aztán valami remegéscsúcs hall az ember, eleinte csak gyengét, majd látja, hogyan csillognak a napfényben. Ezüstös fényűek, szikrát szórnak, de most már nem olyan kegyelmesen jönnek, hanem rohannak, démoni sebességgel. Már nem látni őket. Nem lehet tudni a céljukat. A felrobbanásuk előtti másodperc utolsó töredékében már csak a szelők süvítését hallani... az ember nem gondolkodik többé, csak megragadja a földet, összeszorítja a fogát és vár...

Egy pillanatnyi csend... Ez a legfélelmetesebb csend. Ez a pillanat rövidebb, semhogy rögzítőrával mérni lehetne. Ez az a parányi idő, amely eltelik a bomba lezuhanása és felrobbanása között.
Ha az ember hallja a felrobbanást, akkor tudja, hogy ettől a bombától nem esett baja. Hiszen jön még majd több is, de az ember fölülhet, figyelhet és hallgathatja a gyermekek nyöszörgését, az asszonyok sirását és a férfiak káromkodását.
Mindebben része lehet egyszer mindenki, mert valamikor csak a katonáknak kellett szembenézniük a halállal, ha háborúba mentek, de most a háború megy el mindenkihez. Am akármennyit olvas valaki a légi halálról, mégse készülhet rá elő teljesen, ha eljön ennek ideje.
Az ember sohase szokja meg teljesen és engem is meglep, hogy az ember nem tud szabadulni a bombázás borzalmától, akárhányszor hallotta már. Első ízben Desszéliában, Abessziniában volt, hogy tizenhat Cap-

SZTUS 10.
K
onat
stre
vizum
er 7-én reggel
tról szept. 13-án
tkezés
2.
1.520
et:
S//COOK
P A
nyözelmei
yónál
Rador.) A nem-
rti: A nemzet-
rték el a castro
omultak előre
at, annak ellené-
ak elkeseredett
e szerint az eb-
patok folytatták
és Fayon kör-
rt, valamint 50
k. Mora de Eb-
társasági pártol-
stelloni fronton
ársasági táma-
fronton a köztár-
és falut bombáz-
eknek a kisebbsé-
tőjét bombázták
a nemzetiek be-
nti felhívása arra,
Fayon közti fe-
esen megvetetté-
rtján egészen a
orkolatáig. Több
akiknek sikerült
al ejtettek.
(Rador.) Hoz-
ások után meg-
ek értelmében
nemzeti repülő-
fogságban levő
olycsere két nap-
and, a világhír-
jelentik: Warner
sinész, a népszert-
nek főszereplője.
tűdögnyuladás kö-
sebkönyv 158 lej,
198 lej. Kauser-
ár: Elektrotechni-
amossági Zsebnap-
Villamossági Zseb-
31 H. Villamossági
lej, köve 148 lej,
n utárvétell. Kén-

roni-féle bombavető mozdulatát figyeltem és lelkes hangulatba hozott, hogy tanuja lehetek az első légi bombázásnak, amely a nagy háború óta esett.

De a bombavető hamarosan végetvetett ennek a hangulatnak. A város fölött vastag föld- és füstoszlopok jelentek meg s lángok csaptak magasba, mikor feltucat 250 fontos, erősen robbanó bomba csapott le a benzüldött telepére. Félelem nélkül figyeltük, amint a raj megfordult és felénk tartott. Nyugodtan néztük őket tábori látcsöveinken át, amikor egyszerre csak vilámcapás módjára harminc gyújtóbomba érte a táborunkat s forró fehér gejzirek csapkodtak föl körülöttünk. Vége volt a nyugalmunknak és megtudtuk, hogy mit jelent a légi bombázás.

Mindenre gondoltam, amit valaha olvastam arról, hogy mit kell csinálni légi bombázás esetén. De most haszontalannak látszott akármilyen egyebet csinálni, mint ott állni egy eukalipusz fa alatt, figyelni a tüzeket, hallgatni a sikoltozásokat és várni, hogy a bombázók elmenjenek. Akkor néhány fölvetélt készítettem, de senki se közzéteheti ezeket, különösen nem a fejletlen asszonyt, vagy azét a tizenhároméves lányt, aki egyszerűen kettétépedt.

Sok ezer kilométernyire Dessziétől, Cazalegas spanyolországi faluban ott állottam a templomtoronyban és megint egy bombavető raj közeledését néztem. Ugy véltem, hogy a templomtorony a legbiztosabb hely még akkor is, ha ez a célpont, mert csak közvetlen találhat érheti az embert.

Aiacsonyan jöttek és egy tucat erősen robbanó bomba csapott le körülöttünk, egyik a torony tővére. Egy időre por és röpök törmelékek sötétítették el az egész falut. De még a távozó gépek berregésén túl is meghallottam a borzalom sikoltozásait.

Még meghatóbb volt egy anya csendes sírása Talavera de la Reina-ban, amint a gyermeke holttestét tartotta a karjában, akinek fejét egy magányos bombavető egyetlen bombája vitte el.

Sok-sok ezer kilométernyire onnan, Nankingban, a Jangce-szálló tetején állottam és figyeltem, amint harminc japán repülőgép bombázta azt a várost, amelynek elpusztítását esküvel fogadta meg Hasegawa admirális. Az ilyen támadás, amelynél a repülőgépek egészen alábuknak, még nagyobb hatással van az emberre, mint a rendes bombázás, mert maga a repülőgép támadja meg az embert, hogy alig egy-kétszáz méter magasságból a célpont fölött dobja le a bombát. Tizenöt gép tökéletes alakzatban bukkolt alá, egyik a másik után, egy erőműtelep fölött, de olyan közel hozzánk, hogy azt hittük, elmenünk irányul a támadás. De bombák csak az épületeinket remegteték meg. Az egyik alábukó gép gáztartója fölrobbant a levegőben és lángolva zuhant le. Aztán kimentünk és megnéztük az áldozatokat. A kínaiak nem szoktak sírni vagy nyöszörögni, de azért sokkal megindítóbbnak találtam az ő hangtalan fájdalmukat, mint a könnyeket, hogyan szedik össze a halottakat.

Sanghaiban három hónapon át mindennap figyeltem, mikor a japánok Csapei kínai várost bombázták, amíg romokat nem csináltak belőle. Örökat töltöttem el azzal, hogy lassan utat törtem kínai menekülők tizeinek tömegén át, akik japán légibombák elől menekültek.

Most sok milliónyi hontalan van Kinában és több százezernyi Spanyolországban. Olyan városokat, mint Nanking, Kanton és Hankou, megtizedeltek s kínai országutak zsúfolva vannak férfakkal, nőikkel és gyermekekkel, akik elgyengültek az éhségtől, de a félelem hajta őket, hogy minden nap tovább tántorogjanak néhány kilométernyit a levegőből jövő Haláltól.

Az újabb történelemnek egyetlen korszaka se élt meg annyi tömegnyomorúságot, mint amennyit már eddig is okozott a légi bombázás, holott a repülőgépet úgy üdvözölték valamikor, mint az emberiség nagy vívmányát.

Pedig hát Kinában, Abessziában és Spanyolországban eddig legfőljebb néhány száz gép működött. Hogy milyen arányban lehet halált osztogatni a levegőből, azt majd akkor tudjuk meg először, mikor a nagyhatalmak sok ezer egységből álló repülőrajukat szabadítják rá egymás polgáira.

Pályázat

A Cionista Szervezet Cluj helyi csoportja pályázatot hirdet tükárnői állásra. — Pályázatok benyújthatók augusztus 20-ig a helyi csoport irodájában, Str. Memorandului No. 13.

A német kormány bizonyos feltételek mellett hozzájárul a menekültek vagyonának kiengedéséhez?

A londoni menekültügyi értekezlet határozatai

London, augusztus 10. Az államközi menekültügyi bizottság befejezte londoni tanácskozásait és fontos határozatokat hozott. Az egyhangulag elfogadott rezolúció hangsúlyozza, hogy a bizottság legfőbb feladatának mindent el fog követni annak érdekében, hogy Németországot rábírja annak engedélyezésére, hogy az emigránsok magukkal vihessék vagyonukat.

Egy másik határozata a bizottságnak kimondja, hogy az abban résztvevő kormányok kötelesek pénzügyileg hozzájárulni a permanens menekültügyi iroda fenntartásához. A magánszervezetekkel való kapcsolatokat a Népszövetség menekültügyi biztosa fogja fenntartani.

A bizottságban résztvevő kormányoknak meghatározott időn belül közölniök kell, milyen mértékben hajlandók, illetve képesek gyakorlatilag hozzájárulni a menekültügyi kérdések megoldásához.

A határozatok elfogadása előtt nagy beszédet tartott Myron C. Taylor amerikai fődélegátus. Kifejtette, hogy véleménye szerint a legközelebbi 5-6 éven belül 5-600 ezer embert kell kimenteni Németországból és Ausztriából szervezett kivándorlás útján. Az állandó menekültügyi iroda első és legfőbb feladata Németországot arra bírni, hogy megengedje a menekülteknek vagyonuk kivételét, továbbá a be-

vándorlási országokat arra készíteni, hogy anyagi eszközökkel is segítsék elő azon menekülteknek a letelepítését, akiknek bevándorlását engedélyezik.

Robert Pell az amerikai delegáció egyik tagja kijelentette, a Zsidó Távirati Iroda munkatársának, hogy mihelyest Londonba érkezik George Rubles, a londoni iroda Roosevelt által kinevezett igazgatója, nyomban felveszik a tárgyalásokat Németországgal. A német kormányral való tárgyalásokat Rubles, Winterton, Taylor és Beranger fogják folytatni.

Egyes párizsi lapok azt a hírt közlik, hogy a német kormány állítólag olyan értelmű ajánlatot tett a menekültügyi bizottságnak, hogy hajlandó hozzájárulni a zsidó menekültek vagyonának kiengedéséhez, ha a bizottság kötelezi a bevándorlási országokat, hogy csak zsidókat fogadjanak be, de politikai menekülteknek ne adjanak menedéket. Állítólag Anglia az ajánlat elfogadása mellett, Amerika viszont ellene foglalt állást. Robert Pell ezzel szemben kijelentette a Zs. T. I. tudósítójának, hogy az amerikai és angol kormány között nem merültek fel semmilyen ellentétek a menekültügyi kérdésben és Németország részéről sem hangzott el olyan értelmű ajánlat, amiről a párizsi lapjelentések szólnak.

Joe Louis százezerdolláros kártérítési pere a német mozgószínházak ellen,

amelyek „átdolgozták“ a newyorki mecsről készült filmet és a vásznon „groggy“-vá verték a néger csodaboxolót Max Schmellinggel

Párizs, augusztus 10. Abból a filmből, amely a Joe Louis és Max Schmelling között néhány héttel ezelőtt Newyorkban lezajlott boxvilágbajnoki mérkőzésről készült furcsa bonyodalmak vannak származóban. — A küzdelmet emlékezetesen Louis, a néger versenyző nyerte, aki két perc és néhány másodperc alatt kiütötte a német öklölvívót — Schmelling e vigasztalan vereséget úgy igyekezett enyhíteni, hogy a néger győzelmét egy szabálytalan veseütésnek tulajdonította.

A nagy küzdelmet természetesen filmre is felvették s ennek lassított levetítése során kétségtelenül megállapították, hogy Schmelling kapott ugyan egy vesetáji ütést, de már csak akkor, miután előzőleg ellenfele kétszer is a földre küldte s a viadal mindenképpen elveszett számára. Ezt az ütést Louis nem szabálytalanul alkalmazta, hanem Schmelling hibájából egy szabályos „beuhzás“ csúszott félre.

Eme előzmények után a film elkerült Németországba is, ahol azonban a felvétel kiváló és leleményes szakértők kezemenkájára valló változások esett keresztül, mielőtt a nagy közönség elé került volna. Így például a német változatban Joe Louis nak mindössze egy ütése éri Schmellinget, még pedig éppen az ominózus vesetáji ütés. Ebben a pillanatban Schmelling a kötelek közé szédül s valamit a bíró felé kiált. Hogy mit, azt a német mozgóképnyelvű színházakban külön speaker magyarázza meg a közönségnek:

A mi Maxunk most hiába tiltakozik a bírónál, hogy egy szabálytalan ütés érte.

A mérkőzés többi részében, a germán metamorfózis szerint, Schmelling úgy veri Louist, mint a répát s így érthető, hogy a mesterien félrevezetett német sportközvélemény a newyorki mérkőzés igazi győztesének a valóságban teljesen

inferiális és lehetetlennek bizonyult Schmellinget tartja.

Mi történt a newyorki filmmel? Nem más, mint hogy a német vetítők e két esztendővel ezelőtt lezajlott Louis-Schmelling mérkőzés felvételét igyekeznek belevágták a mostani küzdelemről készült filmbe. Az első csatát Schmelling nyerte meg igen nagy fölénnyel. E fölényes mulat beleaplikálták a siralmas jelenbe. A valóságban Schmelling akkor, amikor a vesetáji ütés érte, egyetlen szót sem szólt, már teljesen erőtlén és knock aut volt. A német filmekben felháborodottan tiltakozni látszik. Joe Louis — eltekintve a veseütéstől — a mérkőzést Németországban alaposan elvesztette s a vásznon szerint tehetetlen volt Schmellinggel szemben.

A néger boxoló és impresszáriója az Egyesült Államok berlini követének, Hugh Wilsonnak útján tiltakoztak a meghamisított vetítés ellen és a film miatt százezer dolláros kártérítési pert indítanak abban a feltételezésben, hogy vannak még Berlinben bírák.

Biztosítás után megtérül a cluji betegsegélytől elrabolt pénzüsszeg. A Társadalombiztosító Intézet cluji fiókjánál történt kasszafurás tettesei még nem kerültek kézre s valószínűleg nehéz munkát fognak adni a rendőrségnek, mert a betörés színhelyén egy létrán kívül semmi olyan nyomot nem hagytak hátra, amiből személyükre következtetni lehetne. A pénztár igazgatósága a betörést jelentette a bucaresti központnak s egyben bejelentette az egyik biztosító társaságnak is, amelynél a betegsegélyző tüz és betörés ellen biztosítva volt. A betegsegélyzőnek tehát a kassza megromlásán kívül más kára nincs, mert a biztosító társaság az ellopott összeget rövidesen ki fogja fizetni.

TYUKSZEMEK

nem nyillalnak többé!

Egy-egy néhez nap után tyukszemek viszkettek, égnek nyillalnak. Lábam radtak, kimerültek, fáznak. Ah! mily borzalmat kínok állók ki. Ilyenkor Saltrates Rodell-t öm-

FONIOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk 20 lejes reklám árban. Kisbörzseben még az utolsó csomagot! Takarékosan! Személyesen! Válasszon színt! Válasszon! Vagy dupla csomagot!

A nyugdíjkorhatár leszállításának jelentősége

A köztisztviselők felállítását és az intellektuális munkanélküliség megszüntetését eredményezi a nyugdíjkorhatár leszállítása.

Bucaresti, augusztus 10. A különböző minisztériumok által foganatosított legutóbbi intézkedések főleg azt a célt szolgálják, hogy a hosszú évek során kifáradt, öreg munkaerőket fiatal erőkkel helyettesítsék, akik arra várnak, hogy energiájukat hasznosítsák és még pályafutásuk elején állanak.

Bizonyos, hogy ez a felrisszítés csak hasznára fog válni az összes intézményeknek, amelyekbe új ritmust, lendületet és prosperitást fog bevinni. E cél elérése érdekében leszállították le a nyugdíjkorhatárt. Ez az intézkedés minden tekintetben humánus és körültekintő úgy a régi, mint az új munkaerőkkel szemben.

A nyugdíjkorhatár leszállítása, amellyel hogy új impulzust ad az intézmények fejlődésének, azt a célt is szolgálja, hogy új munkaerők nevelését tegye lehetővé és helyet teremtsen az ifjúság számára. Ugyanakkor ezen az uton fognak megszünni azok az ellentétek is, amelyek a létért folyó harcban merülnek fel öregek és fiatalok között.

Ez a folyamat, vagyis az intézmények és vállalatok személyzetének kicserélése illetve felrisszítése az állam közvetlen felügyelete alatt történik és így kiküszöbölhető a felmerülhető szociális ellentétek. Így miután a bírói karban, az államasutaknál stb. leszállították a nyugdíjkorhatárt, a tantestületek is üdvözlik ezt az intézkedést.

Tudott dolog, hogy a tantestületekben van a legnagyobb szükség az erők frissítésére és az is köztudomású, hogy az intellektuális munkanélküliség főleg az egyetemek bölcsészeti fakultásáról kikerülő fiatal diplomások körében uralkodik. Ezzel az új intézkedéssel gyors ütemben fog felszívódni az intellektuális munkanélküliségnek ez fontos és nagy kategóriája.

A nyugdíjkorhatár leszállítása illy módon két problémát fog megoldani: új energiákat visz be az intézmények életébe és fejlődésébe és ugyanakkor elhelyezkedéshez juttatja azokat a fiatalokat, akik hosszú ideje várnak arra, hogy felkészültségüknek és képességeiknek megfelelő pozícióhoz jussanak.

Eddig hat ezernyikösszűgöt építik a kül... rendeltek... gromok... z et ő

Párizs, augusztus... gyelők, akiknek al... szonyokat behat... entik a következő

Az osztrák korn... akiknek az irány... schluss óta kezük... azon igyekeznek, l... gazdasági és pszic... zsidók ellen ha... zsidókra tetta... pénzt gyanítottak... tak össze, úgy, l... pok alatt ment v... zsidók mozgási s... elintézték, megjel... követelte a külfö... lentését és beszo... a vagyonrészek... álták kielégítőne... rtózatot kínok k... ra, hogy adja ki

A bécsi rendőr... tól sem, hogy a... zsaroló sürgönyö... hogy az ott lévő... tassák el Ausztr... arra kell követk... szocialistáknak n... bizalmasaik volt... bankoknál, akik... társaikat a bécsi... hogy a Gestapo... banktitkokat me... kok vezérei most... magyarkarítást... között.

Az SA és az... rendeleteken túlt... rablást is elköv... mellőzve, anélkül... ügyeszi, vagy a... mutattak volna

A fővár

Beszámoltunk... alminisztérium... Laptulajdonosok... zottsága az idők... hirdetési díjszab... detési díjszabá... szabályzat a lap... amelyek közül a... és Seara, Neamu... mania, Timpuł é

1-1000 linaig... Ezer linaítól fel... Az osztályorszá... Mérlekek, meg... Művészeti, bírós... Kereskedelmi hí... Az állami sorssj... A sorssjegy koll... Választási prop... Cikkek, keresk... a lap belsej... Halálközönségi hírel... és minimum

Kereskedelmi é... Gyászújság és k... muma 300... Gyászújság hí... elő, hirdet... Eljegyzési, ház... legfeljebb... Eljegyzési, ház... 10 linaig... Kinevezési, át... stb. hírek, át... Bírósági okmá... turalizálás... detések ir... Köszönő oktra... Köszönő okira... Nyiltter, szöve

STERN-féle ort. kóser vendéglő Oradeán
Str. N. Iorga (volt Zöldfa-utca) 19. Országos és nemzetközi kulináris konyha, székelt ételek, figyelmes kiszolgálás.
Transilvânia vezető étterme, az utolsó kulináris hajnalunk. A kulináris és kulinárisok kulináris nagyterem.

SZTUS 11.

Az osztrák náci terror

Eddig hatezernyolcszáz öngyilkosságot mutattak ki. Spielik a külföldi bankokban. Ki rendelte el az áprilisi pogromokat? Analfabéták vezető állásokban.

háromhónapos mérlege

Párizs, augusztus 10. Külföldi megfigyelők, akiknek alkalmuk volt az osztrák viszonyokat behatóan tanulmányozni, jelentik a következőket:

Az osztrák kormánykörök és mindazok, akiknek az irányítás hatalma az Anschluss óta kezükbe került, állandóan azon igyekeznek, hogy az árja lakosságot gazdasági és pszichológiai vonatkozásban a zsidók ellen hangolják. Mindenekelőtt ama zsidókra tették rá a kezüket, akiknél pénz gyanítottak. Pontos listákat állítottak össze, úgy, hogy letartóztatásuk napok alatt ment végbe. Miután a jómódú zsidók mozgási szabadságát ilyen módon elintézték, megjelent egy rendelet, amely követelte a külföldön lévő értékek bejelentését és beszoportosítását. Amennyiben a vagyonrészek beszoportosítását nem tartózták ki, a letartóztatott zsidót irtoztos kínok között kényszerítették arra, hogy adja ki utolsó garasát.

a zsidók házába, ahol felforgatták a lakást és készpénz, értékpapír, ékszer, tankönyv után kutattak. Amit találtak, azt elvitték anélkül, hogy nyugtát, vagy jegyzéket hagytak volna hátra.

Írástudatlanok vezetőállásban

A pénzhűség nyomán követte az állás után való éhség. A zsidókat mindenképp kitétek köztisztviselői helyeikről, majd az összes magán vállalkozásoknál elfoglalt állásaikból. A felszabadult íróasztalokhoz pedig beültették a náci párt tagjait. Olyanok, akik alig tudtak írni, vezetőállásokba kerültek. Így egy egészen fiatal párttag, aki soha még valami komoly munkát nem végzett, hanem elcsapott mechanikus-tanonc volt, egy nagy kenyérgyár igazgatója lett.

Amikor még ez sem volt elég ahhoz, hogy az összes párttagokat „ellássák” kezdődött az úgynevezett komiszárok „munkája”. Ezeket a lehetetlen embereket behelyezték nagyobb üzemek élére, ahol olyan rendetlenséget idéztek elő, hogy az egész osztrák gazdasági és pénzügyi élet mai napig és még sokáig is éreztetni fogja a rablógazdaság nyomait.

Eltekintve attól, hogy ezek a komiszárok, a zsidó vállalat tulajdonosának rovására, gyorsan meggazdagodtak, számos üzlet nem is volt abban a helyzetben, hogy fizesse egy ilyen komiszár magas fizetését, úgy hogy az üzemet kénytelenek a lehető legolcsóbban eladni. Van egy hivatal a pártban, amely nem foglalkozik egyébvel, mint azzal, hogy átadja a párttagoknak az ilyen olcsó üzleteket. A szerencsétlen zsidó, aki vállalatát évtizedes nehéz munkával építette fel, teljesen üres kézzel kénytelen üzletétől megválni.

Nagy vállalkozásoknál sokszor egészen egyszerű utat választanak. Kitalálják, hogy a tulajdonos valamikor régen a nemzeti szocialisták ellen nyilatkozott és ilyen módon „államellenes” bűnt követett el és

ezért egész vagyonától, minden kártalanítás nélkül, megfosztották.

Bürckel rendelte a pogromokat

Mind ezek a rendelkezések azonban nem elégitették ki a pénz- és állás-éhes párttagokat, akiket a náciizmus uralomra jutása előtt nagy állásokkal és jövedelmekkel hitegettek. Így hát pogromra került a sor. Minden tagadás és cáfolat ellenére meg kell állapítani, hogy április 23, 24 és 25-én a pogromokat Bürckel kerületi vezér rendelkezése hajtották végre. A pogromokat már előre hirdették és pontosan végre is hajtották. A rendőrség, amelyet több ízben intervencióra kértek fel, kijelentette, hogy utasítása van arra, hogy ne avatkozzék bele a zavargásokba.

A Lipótvárosban, Bécs zsidó negyedében, mindenféle rablás és testi sértés meg volt engedve, kivéve a gyilkosság, ami azonban néhány esetben mégis megtörtént. Szegény zsidókat teljesen kifosztottak még akkor is, ha csak 40-50 silling volt minden vagyonuk. Az SA és SS bandák behatoltak a lakásokba, mindent elvittek, elcipelték a lakókat és arra kényszerítették, hogy az uccákat tisztogassák. A legmegalázóbb munkákra használták fel őket és pedig válogatás nélkül: öregeket, asszonyokat és gyermekeket.

„Példáját sürgősen ajánljuk”

Az ilyen rablóhadjárat által öngyilkosságba kergetett zsidók számát sohasem lehetett megtudni és nem valószínű, hogy ezt valaha is meglehet majd állapítani. Egyelőre 6800 öngyilkosságot tudnak kimutatni. A Praterstrasse egyik butorkereskedője, feleségével, fiával és anyósával, valamint öt éves unokájával követett el öngyilkosságot. A következő napon az SA emberei a lezárt üzlet ajtajára plakátot ragasztottak ki ezzel a felirattal: „Példáját sürgősen ajánljuk!”

Az öngyilkosok temetését csak éjnek

Tegen sok napsütés...

...árthat a bőrnek! NIVEA-olaj vagy NIVEA-krém csökkenti a napleégés veszélyét és elősegíti a gyors és egyenletes lebrunulást.

NIVEA-krém dobozban és tubusban

idejére engedélyezték, hogy ne zavarja az ucca képét, Bécs külső képe különben borzalmasan megváltozott volna.

A bécsi kereskedelem árszámítása, amire vezetőkörök négy évet irtak elő, néhány hónap alatt el lesz intézve. Az Ausztriában élő zsidók egzisztenciája ezzel meg is semmisült. Talán lesz még néhány zsidó, aki vagyonának romjaiból egy ideig még élni tud, de legnagyobb része ki van téve a romlásnak, ha a külföldi zsidóság nem avatkozik a dolgokba. A külföld sokat tehet, talán mindent, hogy a nyílt rablást megszüntesse. Ha kisebb tartalmakat már felemésztettek, akkor az öngyilkosok száma erősen emelkedni fog és már emiatt is igyekezniük kell a külföldi hatalmaknak, éppúgy, mint a külföldi zsidóknak azon, hogy az emberiségnek ez az erkölcsi szégyene megszűnjön.

EMEIN

ak többé!

után tyukszeméi... Lábam fá... mily borzalm... Rodell-t öntök... vízbe, míg a víz... her színűvé, váltik... egy csodálatos... génes gyógyfürdő... zitek. Beáztatom... kinzott lábaimat. A... almak megszűnnek... ruzslemek és bór... nyedések lepa... nak. A Saltrates Ro... garancia mellett... ható gyógyszerit... ban és drogériák... ára jelentéktelen.

tár le- jelen-

ét és az intel- megszüntetését... tár leszállítása

A különböző... atosított leg-... zt a célt szol-... k során kifá-... tal erővel he-... nak, hogy ener-... még pályafutá-

frissítés csak... es intézmények-... l, lendületet és... cél elérése ér-... nyugdíjkorha-... den tekintetben... gy a régi, mint... en.

áltása, amelle... ntézmények fej-... gálja, hogy új... e lehetővé és... uság számára... fognak meg-... is, amelyek a... nek fel öregek

az intézmények... ek kicserélése... m közvetlen fel-... gy kiküszöböl... ellentéteket. Így... államvasutaknál... djíjkorhárt, a... ezt az intézke-

tantestületekben... az erők frissi-... su, hogy az in-... g főleg az egye... sáról kikerülő... uralkodik. Ez-... ors útemben fog... is munkanélkü-... kategóriája.

zállítása ilymó-... gondolni: új ener-... nyek életébe és... r elhelyezkedés-... fiatalokat, akik... hogy felkészült-... ek megfelelő po-

na negyterem.

A fővárosi és vidéki lapok kereskedelmi hirdetéseinek díjszabása

Bucuresti, augusztus 6. Beszámoltunk arról, hogy a propaganda-minisztérium hirdetési igazgatósága és a Laptulajdonosok Szindikátusának időközi bizottsága az időközi sajtótermékekre nézve új hirdetési díjszabást állapított meg. Az új hirdetési díjszabás alkalmazására vonatkozó szabályzat a lapokat öt csoportba osztotta be, amelyek közül az elsőbe a Curentul, Capitala és Seara, Neamul Romanesc, Le Moment, Romania, Timpul és Universul, a második az Ar-

gus, Dreptatea, Lumea Romaneasca, Prezentul, Tempo és Viitorul, a harmadikba a Semanalul és L'Independence Roumaine, a negyedikbe a többi fővárosi és vidéki román, valamint a kisebbségi lapok, míg a ötödikbe a hetilapok és az összes többi kiadványok tartoznak.

Az alábbi táblázathoz megjegyezzük, hogy egy linia corp V. körülbelül egy négyzetcentiméternek felel meg.

	I.	II.	III.	IV.	V.
	csoport. — Linia Corp V.				
1-1000 liniaig	20	15	12	9	7
Ezer linia fölfele	18	13	10	7.50	6
Az osztálysorsjáték kollekturáinak hirdetése	25	20	15	10	8
Mérleg, meghívók, értesítések, stb.	60	50	40	30	15
Művészeti, bírósági, iskolai hírek	40	30	20	15	10
Kereskedelmi hírek legalább 5 linia	50	40	25	17.50	12
Az állami sorsjáték hírei	50	40	25	17.50	12
A sorsjegyi kollekturák hírei	100	75	50	25	10
Választási propaganda, hirdetések	60	40	30	20	10
Cikkek, kereskedelmi zárszámadások, stb. a lap belsejében	30	25	20	15	10
Halálhírek maximum 1000 (80 linia) és minimum 250 (30 linia).	75	50	30	25	20
MÁS SZÖVEG-KÖZLEMÉNYEK					
Kereskedelmi és pénzügyi hirdetések	40	30	25	20	10
Gyászmise és közönetnyilvánítások maximuma 300 lej hirdetésenként					
Gyászmise hírek, amelyekben 3 név fordul elő, hirdetésenként maximum 500 lej					
Eljegyzési, házassági és keresztelési hírek legfeljebb 15 linia	400	300	200	150	100
Eljegyzési, házassági, keresztelési, stb. hírek, 10 linia fölül	600	500	400	300	200
Kinevezési, áthelyezési, utazási, kitüntetési stb. hírek, amelyek nem lépik túl a 10 linia	600	500	400	300	200
Bírósági okmányok, ítéletek, határozatok, naturalizálás iránti kérvények, stb., a hirdetések között linianként	25	20	15	10	3
Közös okiratok	25	20	15	10	3
Közös okiratok a hírek között	60	40	30	20	10
Nyiltár, szöveg, mellett elhelyezve	50	40	30	20	10

Egyszerű választás kivonatok drb.-ja 400 lej
A könyvkiadók és könyvkereskedések hirdetései külön díjszabás szerint számíthatnak
Névváltoztatások 3 hirdetés lej
Ipari vállalatok hirdetések 1 oldal lej
Kereskedelmi hirdetések 1 oldal lej
Pénzügyi, biztosítási, hivatalos, stb. hirdetések
Kereskedelmi hirdetések fél oldal
Pénzügyi, biztosítási, hivatalos hirdetések kétharmad oldal
Kereskedelmi hirdetések egynegyed oldal
Pénzügyi, biztosítási, hivatalos hirdetések egynegyed oldal
Jobb szöveggel 10 százalékkal drágább

	1200	1000	800	600	400
	80000	60000	40000	25000	15000
	60000	45000	35000	25000	15000
	70000	50000	40000	30000	20000
	33000				
	38000				
	17000				
	28000				

Hirdetési kötések legfeljebb három hónap belüli lehívásra vehetők fel. Az ilyen kötésekre feladott hirdetések vasárnap és ünnepnapokon csak akkor közlendők, ha lehetséges, minden kötelezettség nélkül.
A 4 hasábnál nagyobb hirdetések, mint különleges hirdetések, a következő díjszabás alá esnek:
Az első 4 hasáb a megfelelő tarifa szerint számíthatik, a linia számára való tekintet nélkül.
A 4 hasábon felül rész után dupla tarifa számíthatik.
Az újságok, könyvek, folyóiratok, brosurák

hirdetési dupla tarifával taxáltatnak.
Magyarzat. A 10 liniaánál kisebb terjedelmű hirdetések a 10 liniaára szóló díjszabás alá esnek. Hirdetések és hírek linia töredékkel, azaz 6, 7, 9, 11, 13, 18 stb. linia nem fogadhatók el, csak 10, 15, 20 stb., liniaának fel számításával.
Minden hirdetésért, amelynek közlését vasárnap, vagy hivatalos ünnepnapon óhajtják, 25 százalékkal felár számítható.
Minden, az apróhirdetések oldalán elhelyezett hirdetés 25 százalékkal drágább.
Minden olyan hirdetés, amelyre különleges elhelyezést óhajtanak, külön tarifa alá esik.

AZ ÁRVERÉSI HIRDETME NYEK ÁRSZABÁSA:

	Fővárosi lapok			Vidéki	
	I.	II.	III. cs. napi-	szavanként	
	Linia Corp V.				
1. Árverési hirdetmények 50.000 lej értékig csak helyi lapokban	15	12	10	Lei 2.50	1
2. Ugyanaz 50.000 lejtől 200.000 lejig	18	15	12	2.50	1.50
3. Ugyanaz 200.000 lejtől 500.000 lejig	20	18	15	3	2
4. Ugyanaz 500.000 lejtől egymillió lejig	25	20	17	4	3
5. Ugyanaz egymillió lejen felül					
6. Kereskedelmi jelleggel bíró állami intézmények hirdetményei	25	20	15		
7. Törvényeszközi hirdetmények petróleum területek megállapítására vonatkozólag linia corp 5 Lej	35	25	18	15	10
8. Ingósági, árverési hirdetmények, szerződésbeli megállapodások törlése, hirdetményeként Lei	500	400	300	250	150
9. Bármilyen más hirdetmények	25	20	10	10	8

Mozaik a tihutai gyerektelepről

Niemerover nagyrabbi látogatása. A strájer-parancsnok gyűlése. Gyorstalpalás a telepen

Tihuta, augusztus 10. Niemerover bucu-resti főrabbi, mint ismeretes, meglátogatta a tihutai gyerektelepet, ahol zászlószentelési ünnepet tartottunk. Felejthetetlen benyomást keltett az ünnep nemcsak reánk felnőttekre, akik a vezetőség részéről utaztunk Tihutára, hanem a gyermekekre is, akik állandóan arról irnak szüleiknek. Nem is csoda, mert a romániai zsidóság legfőbb egyházi méltóságának szeretetreméltó egyénisége annyit adott nekünk önmagából, hogy már egyedül az ő megjelenése és fenkölt szava, amelyek a hazaszeretet, a díszasztal iránti hűség és trikolór jelentőségét méltatták, örök időkre szóló emlékkül maradt a tihutai telep gyermekei lelkében. S mikor megemlékezett a megdicsőült Mária királynőről, mint a gyermekek feisleges anyjáról, megrendítően mély hatást keltett a gyermekek és a hallgatóság körében.

Am Niemerover grandrabbi a Tihután töltött néhány óra alatt a hivatalos és nem-hivatalos programon kívül is megragadott minden alkalmat, hogy megköszönje meghívásunkat. Hálával eitelve beszélt arról, hogy az Arvagondozó alkalmat adott neki e nemes és szépen fejlődő szociális intézmény megismerésére. Különösen "élményszerűen hatott a nagy tudásra és kimagasló lelkipásztorra, hogy a tihutai gyaraló telepen a vallási és nemzeti érzést egyaránt megtalálta és hogy az Arvagondozó a gyermekek testi jólétén és pompás ellátásán kívül mekkora súlyt helyez a zsidó szellemi élet és a vallási tradíció fejlesztésére. Mélyen meghatotta a gyermekek közös imájá.

A Dornától Tihutáig tartó egyórás autótúráján a gépkocsi váratlan defektet kapott és a főtisztelendő ur kénytelen volt sétálni, amit felhasználta arra, hogy megvitassam vele a transilván zsidóság számos problémáját. A főpásztor nagy elismeréssel adóztott zsidó közéletünk kimagasló férfiai és az általuk létesített nagyhasznu intézmények iránt, amelyek alkalmasak arra, hogy a zsidó népi életet konzervatív hűségükben megtartsák és fejlesszék. A Magurán töltött egyórás sétánk alatt volt időm Niemerover főrabbi urat a nyaralattási akción kívül az Arvagondozó más irányú munkájáról is informálni. Beszámoltam neki tanoncotthonainkról és a serényen folyó átrétegező munkáról, amit a főrabbi ur nagy érdeklődéssel hallgatott és biztosított legteljesebb támogatásáról.

Különös örömmre szolgált, hogy a cluj-i orth. zsidó hitközség képviselőjében Lilienthal Sándor alelnök érekeztet a vendégekkel Tihutára. Ez a nemesszívű ember, aki méltó életpárjával bőkezűen támogat számos zsidó intézményt, programon kívül kért szót és könyveket jelentette ki, hogy a mai naptól fogva nemcsak támogatója, de propagálója lesz ennek a gyönyörű gyerektelepi intézménynek. A vendégek meghatottan nézték a gyermekek étkezését, játékát, kacaját és valóban szívőből és őszintén üdvözöltek bennünket a munkáért, amit a gondozottak érdekében kifejtettünk.

A Tihután töltött munka-szabadságom alatt kitünő fiát ismertem meg a román nemzetnek: a Straja Tárii által strájer-parancsnoki minőségben kirendelt Traian Dumbrava tanárt. Nem tudom, emberi tulajdonságait emeljem ki inkább, vagy kiváló pedagógiai felkészültségét. Egy dolog biztos, hogy 24 óra alatt mindnyájunkat meghódított, persze a gyermekeket sem kivéve. Láttam gyermekekhez való szeretetét, ragaszkodását, láttam a türelmet, amellyel proletár gyermekeinket oktatta strájer fegyelmre és kötelességre. Hallottam oktató előadásait a Haza és a Trón iránti hűségről, a népek kölcsönös megbecsüléséről, a családi tisztelyről. Láttam, amikor ennek nyomán néhány kis árvánk lopedzett ki a sorból, hogy könyveinek szabad folyását engedjen. Meghatott, amikor ez a nagyszerű férfi indítványozta és kezdte meg saját kevés pénzéből a gyűjtést, hogy egy cipő nélkül maradt árvánknak sürgősen cipőt vegyünk. Sok ilyen barátot kívánunk magunknak.

A gyermekek telepi életéről is megható képek bontakoznak ki. Borsá 7 gyermekkel vesz részt a leányok csapatában. Bizony nehéz munkája volt a kitünő Salamon dr-nak, amikor a nyaralásra szoruló seregéből csak 7 leányt választott Tihutára. Az egyik közülük nem igen tud akklimatizálni, állandóan az anyja után vág, sir, hazakivánczol, hiába a jólét, amiben itt valóságosan fürödhet. A többi hat kis borsai leány végre megszokta a dolgot és összeszűdött, mondván, hogy milyen boldog volna az otthonmaradt ötven leány, ha ők kerülhetek volna helyette ide.

És a hazairtotti levelezés! Ezeket a telep-vezetőség saját gyönyörűségére átolvassa. Mennyi öröm, mennyi boldogság sugárzik ezekből! Hány és hány írja: milyen boldogság volna mindig itt és így élni, Megírják, hogy hány pohár kakaót, hány darab vajkenyeret ettek, a töltöttkáposzta fogyasztásáról is pontos beszámolókat mennek haza, meg arról is, hogy péntek este "kidus" van, mint otthon és friss kalácsot kapnak. Nem hallgatják el, hogy az asztal mellett "ze-mirosz" hangjai verik fel péntek este a mások oly csendes borgói hegyeket, a szombatot pedig itt is "havdohol"-val búcsúztatjuk.

Napfényes időben töltik a gyermekek a tihutai szép napokat. Kisrét, Nagyrét, Szombatirét, a sok séta ezeken a szép helyeken, amelyeknek az eperszedés a külön öröme, — persze tönkreteszik a legjobb cipőt is. Ezért az Arvagondozó 14 nap után cipőzt hozatott a telepre, aki 2-3 nap alatt legalább 100 pár cipőt kell rendbe tegyen.

Egyetlen szomorúság bántja a gyermekeket: a hazautazás közelsége, aug. 10-én vége az I. csoport nyaralásának. Az utolsó héten

minden gyermek igyekszik jó lenni, hogy érdemessé tegye magát arra, hogy jövőre is Tihutára jöhessen. És itt az a jó gyermek, aki sokat eszik és mindent elfogyaszt, nem hagy a tányérjában maradékot. A legkevesebb háromszor kér mindenből, az kapja a jó pontokat.

Aug. 11-én a fiúk csoportja érkezik a telepre. Sokszáz közül kell kiválasztani azt a 200 fiút, aki leginkább szorul a nyaralásra. Minden évben ez a leginkább feladat az Arvagondozó helyi csoportjai részére, — amit nagy körültekintéssel kell megoldani, — mert a telepet, ahol két csoportban 400 gyermek nyaralhat, tovább egyelőre nem lehet bővíteni, azt csak modernizálni és szépitni lehet, ami évről-évre meg is történik.

A nyaralattási akció költségvetése évente 600.000 leit igényel, amit 3/5 részben gyűjtésekből, adományokból kell felhozni. Ezt a nehéz feladatot a helyi csoportok aránylagosan vállalják, 2/5 részt a Központ gyűjti cégekől, vállaltoktól, meg az Arvák Szombatja címen ismert akciókból teremti elő.

Aug. 21-én az Arvagondozó vezetősége nagyszabású strájer-ünnepséget rendez, amelyre Clujról autobuszok fognak indulni. Erre az ünnepségre a helyi csoportok vezetőit és a zsidó közélet személyiségeit, valamint szervezetünk minden barátját mária meghívjuk.

Dr. Neumann Vilmos

Szenzáció!!!

Thalia Mozgó!!!

PREMIER POPEYE MUSOR!

Popeye Ali Baba kalóz szigetén

Ezenkívül: Popeye mint borbély, Popeye riválisa, Betty és a macskák, Silly Simphonie, kabarék, Journal, stb. SZÜNÉT KÖZBEN bemutatásra kerül a párizsi világkiállítás szenzációja, a technika csodája:

A „láthatatlan ember“-gépezet

SENZACIÓ!!!

NEZZE MEG!!!

KÖZGAZDASÁG

A kereskedők és iparosok adójának megállapítása

Mit tartalmaz az adóreform új végrehajtási utasítása?

Ismeretes, hogy az új adóreform 1936 április elsejével lépett életbe. Ennek az új adótörvénynek a végrehajtási utasítása július 12-én jelent meg a hivatalos lapban. A jövő évi adókievések már az új utasítások alapján fognak történni és így minden kereskedőnek és iparosnak egyaránt életbevágó érdeke, hogy a végrehajtási utasítás intézkedéseit megismerje és azokhoz alkalmazkodjék.

A könyvvezetés fontossága

A végrehajtási utasítás különös aktualitást nyer azzal, hogy a jövő évi adókievések az idei évben elért kereskedelmi jövedelmek alapján történnek és így különösen vigyáznunk kell a könyvelésnél, hogy az pontos, megbízható legyen. Ezt a kötelezettséget nemcsak azok a cégek kell szem előtt tartásuk, amelyek adójának megállapítása a könyvek alapján történik, hanem vonatkozik ez kivétel nélkül minden iparosra és kereskedőre is. Az új adóreform és végrehajtási utasítás szerint ugyanis a jövő költségvetési év adójának kivetésénél a könyveket minden cégnél figyelembe fogják venni és a könyvek alapján fog történni a vállalat forgalmának a megállapítása is, amely viszont a patenta fixa osztályozásnál az egyik legfontosabb adatot képezi.

As új patenta fixa osztályozás

Az új végrehajtási utasítás a törvény 30. szakaszának megfelelően a kereskedőket és iparosokat két csoportba osztja. Az elsőbe azok tartoznak, akik évi jöve-

delme nem haladja meg a 300 ezer lejt. Ezeket az adókat három évre adóztatják meg. A második csoportba tartoznak a végrehajtási utasítás szerint a nagy kereskedők és iparosok, akik adójának megállapítása évről-évre történik.

A három évre történő adókievéstől az adótörvény 39-ik szakaszának 2. pontja szerint mindenképp a forgalmat veszik alapul. Ez a törvényszakasz ugyanis úgy intézkedik, hogy azoknál az eseteknél, amikor a könyveket nem lehet az adókievést alapjául elfogadni, a kivetés a forgalom szem előtt tartásával történik.

A jövedelmezőségi hányad

A megállapított forgalom alapján a kereskedő, vagy iparos adóköteles jövedelmét bizonyos rentabilitási százalék szerint számítják ki. Ezt a jövedelmezőségi hányadot, százalékot minden egyes szakmára, illetve foglalkozási ágazatra külön-külön állapítja meg a központi adóügyi bizottság. Ez a rentabilitási százalék már úgy van megszabva, hogy az összes törvényes levonások is benne foglaltatnak. Ha tehát az adott a forgalom és a jövedelmezőségi százalék szerint állapították meg, ebből az adóalapból már nincs helye további levonásnak.

A rentabilitási százalék alkalmazásának könnyebb áttekintése végett a következő példát hozzuk fel: egy bizonyos kereskedői szakma haszonkulcsát az adóügyi bizottság tíz százalékban állapította meg.

Nem kell különre menni!

BIXAD Románia Karlsbadja

Gyomor-, vese- és hólyagbántalmaknál, gyógyhatása világhírű. Gyönyörű fekvés, fenyvesek között. Június 1-től nyitva. Prospektust küld kívánatra: Dircopharm Btor BIXAD, Jud. SATU-MARE.

A cluj-i Zsidó-kórház

ez év október havában két éves, intézeti benlakással és ellátással egybekötött

ápolónői és gondozónői

tanfolyamot tart. Jelentkezés és felvétel-gosítás: SPITALUL EVREESC, CLUJ.

Ha a szakmai kereskedő évi forgalma egymillió lej volt, akkor ennek tíz százaléka, tehát 100 ezer lej képezi az üzlet adóalapját. Ebből az adóalapból semmiféle törvényes levonásnak helye nincs, mivel a pénzügyi bizottság a törvényes levonásokat a tíz százalékos haszonkulcs, jövedelmezőségi hányad megállapításánál figyelembe vette. Ugyanezen szabályok szerint fog történni a patenta fixa osztályokra való beosztás is.

Félreértések elkerülése végett közöljük, hogy a rentabilitási százalékok csak az államot illető adókat jelentik, amelyekhez még hozzá kell számítani az összes adicóális adókat is, sőt azoknak az adóknak, akik nem patenta fixa alapján adóznak, a komplementáris adóit is. A végrehajtási utasítás hangsúlyozottan megemlíti, hogy a patenta fixa szerint adózó iparosok és kereskedők komplementáris adókat nem fizetnek.

A forgalom megállapítása

A végrehajtási utasítás kifejezetten úgy intézkedik, hogy a kereskedő, illetve az iparos forgalmát a vállalat kereskedelmi könyveiből kell megállapítani.

Abban az esetben, ha különböző okokból az adókievető közegek a kereskedelmi könyveket nem vehetik tekintetbe, a forgalom megállapításánál az adótörvény 39. szakaszának 2-ik pontja kerül alkalmazásra, mely szerint a forgalmat ugyanazon kategóriába tartozó és lehetőleg ugyanolyan forgalmu üzlettel való összehasonlítás alapján állapítják meg.

Az összehasonlítás alapján megállapított forgalom aztán a vonatkozó rentabilitási hányad alapján az adóköteles jövedelem megállapítására szolgál.

A patenta fixa való sorozás alkalmazásával nemcsak az adózó által beadott adóvallomást fogják alapul tekinteni, hanem a sorozás hivatalból is megtörténhetik mindazon esetekben, amikor a pénzügyi hatóságok úgy találják, hogy az illető iparos, vagy kereskedő az előzetes helyszíni szemle eredménye szerint patenta fixa szerint kell adózzon.

A supracota

A supracota megállapítására nézve a végrehajtási utasítás a következőképpen intézkedik: a supracota alapját úgy számítják ki, hogy a patenta fixa megfelelő osztályára megállapított évi adó megszorozzák tízzel. A kapott eredmény után a supracota nagyságát az adótörvényhez mellékelt külön táblázat szerint szabják meg.

A jövő évtől kezdve a patenta fixa való sorozás módja is más lesz, mint eddig volt, amennyiben megszűnnek a megyei és osztályozó bizottságok. Az adókievető bizottságba a kereskedelmi és iparkamarák már nem küldhetik ki delegátusait és így az adókievéstől a kereskedelmi és ipari adózók képviselői többé nem jutnak szóhoz. Az új végrehajtási utasítás ugyanis az adóreform alapján úgy intézkedik, hogy az adózók osztályozását ezentul egy pénzügyi kiküldött, vagy a pénzügyminisztérium különleges megbízatással kiküldött tisztviselője végzi.

Az adóköteles jövedelem megállapításánál a pénzügyi osztályozó tisztviselő figyelembe veszi az előkészítő munkálatok eredményét és az előzetes helyszíni szemle alapján nyert megállapításokat is.

(Folytatjuk.)

Egy zsidó

Cluj, augusztus 10. szerényen lépett szőlőváni alig vácsavarodó szakmora nézése, megértő járásával telt a nyelk azért, hetne azt kifejez zsidó adóát kocsmája ve Fuchs bácsi egy márosnak, adóügyi szempont gesztették az panaszt az U a szomorú pan táviratokon. panaszokon át mérheterlonül össze nap-nap

Fuchs bácsi Mint az olyan emberlőn át

„A jegyző tus 8-án.

Mi dr Vas gatóság ad számu rende igazgatósága végrehajtási man negre követezőkép Tekintettel közli, hogy egészségügyi és nem tesz 190. szakasz ahogyan azt ügyi szervek 32470. számu

A lerakati látkut etc., a rom tételben 1-ig bezáró szakaszának

Ugyanakkor hogy azonnali kiesinyben esetben a tőnak.

Miért is fe 3 példányban Vasile Pop elle

Egés

Ebből a jegy Fuchs Herman derül az, h helyisége ne előirásoknak, tási hatóság helység törvé az italmérési kényesebb kell nem bocsátana be nem bizony megfelelő hel Hermann nyit szükséges kelle ő helyisége kormányok inspicioék és s dig mindent frisskeletti dok vármegye mel más is felülv tanács — az szakasza ért arra, hogy ilye pontjából véle ágost küldött kocsmájának f ki, aki felvett annak hosszát Erről tervrajz a bizottság. Megvizsgálták rényrt, a pohar mindent. Az okiratot:

Fuchs Hermanntól elveszik az italmérési engedélyt...

Egy zsidó család egzisztenciális összeroppanása, ahogyan az két okiratban megírta!

Cluj, augusztus 10. Fuchs bácsi csöndesen, szerényen lépett be a szerkesztőségbe, ugyancsak alig vettük észre jöttét. Öszbe-csavarodó szakála, mélyenülő szemének szomorú nézése, homlokának barázdái és kissé megtört járása egy küzdelmes, megpróbáltatásokkal teli élet szerény külső jelei. Szerények azért, mert milyen formanyelven lehetne azt kifejezni, mi mindent csinált végig egy zsidó adófizető polgár, akinek 36 évesen át kocsmája volt Cluj megye egyik falujában. Fuchs bácsi egyike a huszonnégy zsidó kocsmárosnak, akiknek egzisztenciáját egészségügyi szempontokból kifogásolták és felfüggesztették az illetékes hatóságok. Elhozta panaszát az Uj Kelet szerkesztőségébe, ebbe a szomorú panoptikumba, amelynek asztalán táviratokon, telefonjelentéseken, személyes panaszokon át a kortársi zsidó szenvedés mérhetetlenül sok színe és változata gyűlt össze nap-nap után.

Lezárnak egy kocsmát

Fuchs bácsi halkan, rezignáltan beszél. Mint az olyan emberek általában, akik egy emberöltőn át hozzászórtak a megpróbáltatások türeimi játékához. Elmondja, hogy tegnapelőtt ellenőr jelent meg üzletében és utasította, hogy kocsmáját azonnal zárja be, majd felsőbb rendelkezésekre való hivatkozással elvette italmérési engedélyét.

— Dehát hogy lehet ez? — kérdezi Fuchs bácsi — hiszen az üzletemet minden héten meglátogatta a körorvos és mindig a legnagyobb tisztaságot találta! Itt van a körorvos ellenőrzési könyve. És csak alig pár hónapja, hogy egy egész bizottság szállt ki Clujról egészségügyi vizsgálatot tartani és ettől hivatalos bizonyítványt kaptam, hogy minden rendben van...?

Írásokat szed elő. Közben a szeme sarkában könnyesepp jelenik meg. Nem az örökös siránkozók szapora könnye ez, hanem a befelé élő és érző ember szégyenlősen, nehezen, fájdalmasan megszülető, nagy könnyeseppje. Az írások világosak. A járási körorvos, a megyei egészségügyi hivatal egyformán határozottan megállapítják a tisztaságot Fuchs Hermann negreni kocsmáros üzletében. A jegyzőkönyv ennek ellenkezőjére való hivatkozással rendeli el az italmérési engedély elvételét.

A jegyzőkönyv

„A jegyzőkönyv felvételét 1938 augusztus 8-án.

Mi dr Vasile Pop, a cluji pénzügyigazgatóság adóügyi ellenőre a 14638—1938 számú rendelet alapján és a Szeszmonopol igazgatósága 49291—1938. rendeletének végrehajtásában megjelentünk Fuchs Hermann negreni közönséges italmérési és a következőképpen jártunk el:

Tekintettel a fentebbi rendeletre, amely közli, hogy nevezett italmérési helyisége egészségügyi szempontból nem felel meg és nem tesz eleget a szeszmonopol törvény 190. szakaszában lefektetett feltételeknek, ahogyan azt a közigazgatási és egészségügyi szervek megállapították, elvettük a 32470. számú italmérési engedélyt.

A terakban a következő italokat találjuk etc., amit nagyban és legfeljebb három tételben lehet eladni 1938 szeptember 1-ig bezárólag, a monopoltörvény 715. szakaszának megfelelően.

Ugyanakkor közöltük a kocsmárosal, hogy azonnal szüntesse be a szeszitalok készítésben való eladását, mert ellenkező esetben a törvények szankciókat alkalmaznak.

Miért is felvettük a jelen jegyzőkönyvet 3 példányban.

Vasile Pop ellenőr Fuchs Hermann kocsm.

Egészségügyi bizottság Negreniben

Ebből a jegyzőkönyvből — azonfelül, hogy Fuchs Hermann kenyér nélkül marad — kiderül az, hogy Fuchs Hermann kocsmahelyisége nem felel meg az egészségügyi előírásoknak, „az egészségügyi és közigazgatási hatóságok megállapítása szerint”. A helyiség törvényes előírásoknak megfelelően az italmérési engedély legfontosabb, legkényesebb kelléke. Ilyen engedélyt már eleve nem bocsátanak ki addig, amíg a kérvényező nem bizonyította, hogy egészséges, tiszta, megfelelő helyiséggel rendelkezik. Fuchs Hermann nyilván rendelkezett annak idején szükséges kellékekkel. Azonkívül és azóta az ő helyisége és italmérési engedélye fölött kormányok, politikai rendszerek, revíziók, inspekción és sok egyéb más vonult el. Mindig mindent rendben találtak. Erről egészen frissen letöltött dokumentumok tanuskodnak. Cluj vármegye mellett működő egészségügyi tanács is felülvizsgálta a helyiséget. Ez a tanács — az egészségügyi törvény 102-ik szakasza értelmében — egyedül hivatott arra, hogy ilyen helyiségeket tisztaság szempontjából véleményezzen. Ez a tanács bizottságot küldött ki Negrenibe Fuchs Hermann kocsmájának felülvizsgálására. Mérnök szállt ki, aki felvette a helyiség méreteit, lemérte annak hosszát, szélességét és magasságát. Erről tervrajz készült. Azután kiszállt maga a bizottság. Alig néhány hónappal ezelőtt. Megvizsgálták a berendezést, a hűtőszekrényt, a poharakat, a hordókat, egyszerűen mindent. Azután kiállították a következő okiratot:

„Cluj megye prefekturája, Egészségügyi Tanács. No. 111—1938.

Mi Cluj megye prefektusa, megvizsgálva Fuchs Hermann kérését, tekintettel az egészségügyi törvény 102-ik szakaszára és tekintettel a 111—1937-8. számú, a Cluj megye egészségügyi tanácsának állandó bizottsága által felvett jegyzőkönyvre, mely javasolja a kért engedély kiállítását, figyelembe véve, hogy az összes törvényes alapiságok tiszteletben tartottak,

elrendeljük:

1. Felhatalmazzuk Fuchs Hermann negreni lakost, hogy a clujmegyei Negreni közönséges kocsmát tartson fenn, stb.
2. Jelen határozat közöltetni fog: 1. Fuchs Hermannal, 2. az egészségügyi tanáccsal és 3. a járási főszolgabíróval.

Cluj, 1938 április 8-án.

dr Leon Prodan alelnök

a prefektus helyett

St. Potra

az egészségügyi osztály vezetője.

Az egészségügyi törvény szerint kizárólag a megye egészségügyi tanácsa illetékes egy ilyen véleményezésre. Fuchs Hermann alapos vizsgálat után megkapta az illetékes szerv jóváhagyását. A kocsmát kéthetenként ellenőrizte a járási körorvos. Kis fizet tanuskodik erről, Fuchs Hermann „Egészségügyi könyveskéje”, amelyben pontosan fel van tüntetve az orvosi látogatások időpontja aláírással és a stereotip megállapítással: „Tiszta”. Nem is lehet ez másképpen. Egy ilyen negreni kocsmáros tudja a kötelességét, tudja, hogy a törvények szigorúak és az idő, amelyben élünk, zord és kegyetlen.

Az egészségügyi tanács jóváhagyta, a járási körorvos tisztának találta a helyiséget. A szorosabb értelemben vett közigazgatási funkcionáriusok: a szolgabíró, a jegyző nem éltek kifogással. Jegyzőkönyvet — a tisztasággal kapcsolatos kihágás címén — nem vettek fel Fuchs Hermann kocsmájában. Fuchs Hermann eleget tett egyéb követelményeknek is. Az engedély illetékét, az adót és az év október 1-ig kifizette. A huedini járási bíróság végzésével bizonyítja, hogy állam-polgárságát a revízió során rendbenlévőnek találta. A törvény a kocsmák tisztasági berendezésével kapcsolatos kihágások ügyében pénzbüntetést ír elő csupán. Az engedély elvételét még visszaesés esetén sem rendeli el.

Mit mond a pénzügyigazgató

Ez volna Fuchs Hermann helyzete a törvény, a jog szempontjából. A méltányosság szempontjából: Fuchs Hermann hét gyermekes családapa, aki 36 éve üzi iparát és ez alatt soha nem került összeütközésbe az állam törvényeivel. Tisztességes és lelkiismeretes polgár, aki zavartalan békeségben élt a legzivatárosabb hónapokban és a falu ro-

Feszülő harisnya kiemeli a láb vonalát!

Arra is ügyel, hogy a harisnya gánc nélkül simuljon, a selyem rugalmas maradjon — mert összes harisnyáit mindig csak Lux szappanpellel mosd.

mán lakosságával. Ugy ő, mint 23, vagy ki tudja még hány társa, akik remegve morzsolják kezeik között a papírost, amit jegyzőkönyvnek hívnak és aminek kategórikus rendelkezése koldusbotot nyomott a kezükbe.

— Miért történt ez? — kérdezzük a cluji pénzügyigazgatót.

— Mi egy Bucurestiből érkező rendeletet hajtottunk végre — hangzik a válasz.

Egyebet mi sem tudunk mondani, kedves jó Fuchs bácsi. Az iratai egyébként rendben vannak.

(K. r.)

Egy görögdyenékkel megrakott teherautó súlyos szerencsétlensége Ciucea közelében

Az autó egyik utasa elvesztette jobb szemét, míg a másik három csak könnyebben sérült meg

Cluj, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Szerda reggel hét óra tájban, súlyos kimeneteli autószerencsétlenség történt Ciucea közelében. Az Aradról Cluj felé tartó timisoarai rendszámú teherautó, amely görögdyenét szállított Clujra, Ciucea közelében eddig még tisztázatlan körülmények között az ország utamenti árokba fordult. A teherautó négy utasa közül Szüködi Lajos 33 éves sofőr súlyosan megsebesült, akit egy arra haladó autó életveszélyes állapotban a cluji Zsidókörházba szállított. A szerencsétlen ember a fején sebesült meg, azonkívül az autó ablakának üvegszilánkjai olyan mélyen hatoltak be szemgödrébe, hogy jobb szem-

világát elvesztette.

A vizsgálat során egyelőre csak annyit derült ki, hogy Szüködi a szerencsétlenség előtt néhány perccel kérte a volánál ülő kollégáját, hogy adja át a kormányt. Ez azonban nem volt hajlandó átadni a vezérést és néhány perc múlva megtörtént a szerencsétlenség. Egyik verzió szerint csapágytörés okozta a szerencsétlenséget míg a másik feltevés szerint a sofőr elvesztette uralmát a kormány felett és árokba vezette a görögdyenével súlyosan megterhelt kocsit. Szüködi állapota orvos véleménye szerint életveszélyes, míg az autó másik három utasa csodálatos módon csak könnyebben sérült meg.

Bírói- és szakértőbizottság szállott ki a cluji cigánynegyedbe,

hogyan a város által elrendelt lebontás ügyében döntsenek

Cluj, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Még Draganu Nicolae dr. polgármester idejében foglalkoztatta a városi tanácsot az a gondolat, hogy esztétikai és városfejlesztési okokból lebontatja a Tanítók háza és az Andrei Muresan ucca között elterülő cluji cigánynegyedet. Az Uj Kelet is több ízben beszámolt a városi tervről, amely szerint a lebontott viskók helyébe modern vásárcsarnokot emeltek volna. Abban az időben a város anyagi okok miatt letett a terv keresztülviteléről, míg most a tanács azonban érdekes módot talált a cigánynegyed eltüntetésére. Legegyeszerűbb eljárás az lett volna, ha a város a háztulajdonosoktól kisajátította volna a házakat, azok reális értéke szerint. Erre a tranzakcióna a város bizonyára nem fizetett volna rá, mert a lebontott házak helyén keletkező városfejlesztési szempontból rendkívül értékes telekkomplexumot olyan áron tudná parcellázni, amely megtéríteni a kisajátítási költségeket.

A város azonban, mintegy 36 házról megállapította, hogy egészségügyi szempontból veszedelmet jelentenek és elrendelte azok kötelező lebontását. A háztulajdonosok, akiknek a cigánynegyedi ház

egyetlen vagyónakjukat képezi, érthető megrökönyödéssel fogadták a városháza határozatát, amely ellen részben az egészségügyi minisztériumban részben a közigazgatási bíróságnál keresnek jogorvoslast.

Az egészségügyi minisztérium bírói szemle megejtését rendelte el, amely szerdán délelőtt meg is történt. A helyszínrre kiszállt Galovszki bíró Codreanu törvényszéki jegyző kíséretében megtekintette a lebontásra ítélt házakat és utasította a jelenlevő szakértő bizottságot, amelynek tagjai a Háztulajdonosok Szövetsége részéről Kepll építész, a városi mérnöki hivatal részéről Salvan Virgil, míg a városi orvosi hivatal képviselőjében dr. Popovici Cornél tisztiorvos szállott ki, hogy 15 napon belül írásban nyújtsák be szakértői véleményüket, amelynek alapján a bírói bizottság dönteni fog. A szakértői bizottságnak meg kell állapítania többek között a lebontásra szánt házak értékét is, melynek alapján a tulajdonosok kártérítésért perelhetnek a várost, ha a bírói bizottság jogosnak mondaná ki a város határozatát.

HIREK

Időjárás. 2-4 milliméterrel emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, boruló irányzattal, enyhe keleti légáramlás, változatlan hőmérséklet, csapadék általános jelleggel, bőségebb eső Ardealban és a hegyvidéken, reggel kisebb köd.

Meg akarta menteni barátját és ő is megfűtött. Constantából jelentik: Th. Stanga fiatalember fürdőzése közben feldőlve kezdett. Segélykiáltásaira vízbeugrott Ion Ciortica nevi barátja, akit azonban a feldőlő magával rántott a víz alá. Holttestüket nem sikerült kihalászni.

Elgázolt egy parasztszekeret a vonat. Bucurestiből jelentik: Az oltenita-bucuresti útvonalon egy utkereszteződésnél a személyvonat elhajtotta Vasile Tudor gazda szekereit. A gazda, felesége és kisgyermekük meghaltak.

Nyolcvan kilométerre hozza a holdat a földhöz az új óriás teleszkóp. Newyorkból jelentik: A világ legnagyobb teleszkópjának, a Mount Palomar-i obszervatórium ötméteres lencsés teleszkópjának az állványzata most készült el Pittsburgban az Egyesült Államok legnagyobb acélgyárában. Hat hónapon át csiszolták az óriási távcső állványzatát, hogy hajszálponosan beleillessen a távcső, amely egészen új világokat fog feltárni a csillagászkok előtt. A csiszolás alatt a gyár üvegterében át besütő nap hatása alatt az állvány patkóalakú tartórése 1/10 ezred milliméterrel kitágult és ez az eltérés már sok ezer kilométeres eltéréseket okozott volna, ha a lencse eszerint készült el. A legkülönbözőbb szellemes eljárások segítségével sikerült a hibát kijavítani s attól kezdve valószínűleg napernyő alá helyezték az egész munkatermet. Az ötméteres lencsés óriási távcső olyan erős lesz, hogy 3000 kilométer távolságból észre lehetne venni rajta keresztül egy szálgerytya világosságát is. A hold, amely 384 ezer kilométerre van a földtől, a Mount Palomar-i távcsőben keresztül úgy fog feltűnni, mintha mindössze 80 kilométerre volna. A csillagászok számítása szerint az új távcső segítségével egymillió olyan csillagot látnak majd meg az égbolton, amelyeknek még a létezéséről sem tudott senki idáig.

Miniszterek hegymászó-rekordja. Párizsból jelentik: A Daadier-kormány három tagja, nevezetesen Chautemps Camille helyettes miniszterelnök, Zay Jean közoktatásügyi és Frossard L. O. munkügyi miniszter, a napokban felavatnák egy új menedékházat, amely a Mont Blanc germcén, pontosan 4362 méternyire a tenger színe felett fekszik és így a legmagasabban épült menedékháza a világnak. A felavatás, amelyen egyenként a három miniszter is résztveszt a francia hadsereg és társadalmi élet számos kitűnősége, nem mindennapi körülmények között fog lejárni. Természetesen ebbe a magasságba már nem vezet fel sem síkló, sem függővasút és így a különböző kiválóságokból alakult menetek a hegymászás ősi szabályai szerint libasorban, sítálpakon, majd kötéllel egymáshoz csatolva, csákányokkal, hóvédő-szemüvegekkel, meleg ruhákkal, hátizsákokkal felszerelve, szakavatott vezetőkkel az élen kell az utolsó hatóságok szakaszát megtennie. Arra, hogy a miniszter teendőket járó hivatalos szerepét egyuttal kiemelkedő sportteljesítményt követeljen, eddig még nem volt eset. A párizsiak természetesen nagy érdeklődéssel néznek a három politikus hegymászó-rekordjára. Ők maguk, így látszik, nem nagyon tartanak a megoldandó feladat nehézségeitől. Chautemps, aki soványsága és kis termete ellenére kitűnő alpinista, mosolyogva mondta az újságíróknak:

— Aki már annyi politikai nehézséget oldott meg, mint én, az a Mont Blanc-tól sem ijed meg...

Zay, akinek a Comedie Francaise átszervezése és az angol királylátogatás rendezésének előkészítése okozott gondokat, szintén nem ijed meg egy kis hegymászástól. Ami Frossard-ot illeti, ő jókedvűen jelentette ki:

— Az a határozat kapaszkodás jól fog tenni az izmainknak! Egy miniszternek épp eleget kell tennie egyhelyben amugyis!

A kettős acélfalakból készült, a szélrohamok ellen külön gránitnehézségekkel ellátott, huszonnégy személy befogadására alkalmas új menedékház, amelynek a Vallot nevet adták, irratlan sziklacsúcának tetején egyelőre komoran és elhagyottan várja az ilusztris látogatókat. Valószínűleg bíszke lesz arra, hogy külön az ő tiszteletére három francia miniszter fáradság nélkül felgyalogozzon a felhők birodalmába.

Az időjárás nem befolyásolhatja bőrének szépségét

Nagyságos Asszonyom, Ön most váltakozó érzelmekkel tekint eléje az egyébként annyira óhajtott nyári szórakozásoknak. Miként fogja óvni szétől, pórtól, esőtől elragadó archörét, melyre joggal oly büszke. Nos, tudnia kell, hogy a tej a bőrnek a legegészségesebb és legtermészetesebb védelmezője, mert mélyen behatol a bőr pórusaiba és sejtjeibe és így a szél és eső káros befolyását hatálytalanítja. Csak a Milkuderm Mfchfettecrème és Milkuderm Hautsahnet kell összes turáira és utazásaira magával vinnie és így drága kincsének, elragadó bőrének hü védője mindig magánál lesz.

Orgonavirágzás. Az utolsó évek legszebb filmje ma az Edison mozgóban.

Nagyszabású terv a borkivitel biztosítására. Bucurestiből jelentik: Gheorghe Nazare mérnök, a romániai szőlőtulajdonosok szindikátusának helyettes elnöke, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter megbízásából egy hónapi tanulmányutra Németországba utazott, ahol a román borkivitelének ügyét fogja tanulmányozni. Valószínű, hogy a borkivitel élénkítésére a kormány a borkiviteli jutalomhoz hasonlóan a kiszállított bor után is jutalmat fog fizetni azoknak a cégeknek, melyek borkivittel foglalkoznak.

Egyhónapi fogházbüntetésre és ötven ezer lej kártérítés megfizetésére ítélték Blaj volt polgármesterét. Blajról jelentik: Stefan Drakos az egyik politikai párt legutóbbi uralma idején Blajon polgármesterként működött, mint az időközi bizottság elnöke. Megbízásának megszűnése után hivatalos hatalommal való visszaélés és hűtlen kezelés miatt bírói eljárás indult meg a polgármester ellen. A Tárna-Mica megyei törvényszék háromnapos tárgyalás után egyhónapi fogházbüntetésre ítélte Stefan Dragos volt polgármester, akinek politikai jogait két évre fel is függesztették és ezenkívül kötelezték, hogy közel ötven ezer lej kártérítést fizessen az általa okozott károkért Blaj városának. A bírói ítélet külön ötezer lej pénzbírsággal is sújtotta a volt polgármestert, akit elmarasztalt a perköltségek viselésével is. A marasztaló ítélet nagy felháborítást keltett nemcsak Blajon, hanem az egész megyében, ahol Stefan Dragos közismert vezető személy.

Házasság. Janovitz Irén (Cluj) és Ing. A. Vitányi (Bacău) szívesen látják rokonokat és ismerőseiket augusztus 16-án déli 1 órakor a Str. Paris-i nagytemplomban tartandó esküvőjükre. (M. k. é. h.)

Augusztus 13-15. napjain artják meg a morlaci tűzkárosultak felsegélyezésére szánt ünnepeket. Amint a morlaci tűzkárosultak javára tartandó ünnepek rendezőségétől értesültünk a július 30-31 és augusztus 6-7, napjaira a városi parkban tervezett ünnepeket a kedvezőtlen időjárás miatt augusztus 13, 14 és 15 napjain megtartják a sporttelepen, illetve a strandon, valamint a városi parkban. Az előzőleg kiadott jegyek ezeken a napokon is érvényesek.

TURISZTIKA

A retyezati turistatalálkozóval kapcsolatban felőversenyt is rendez a Kadima

Cluj, augusztus 10. A timisoarai Kadima, mint már többször közöltük, augusztus 17-én zsidó turistatalálkozót rendez a Retyezaton levő Bucura tónál. A kirándulás tartama 14-21-ig. Az eddigiek szerint a kiránduláson biztosan résztveszt a cluji Haggibbor; még nem nevezett, de résztveszt a brasovi Ivria, az aradi Hakoah, az oradeai Makkabi, a sigheti Sámson és természetesen a Kadima. A turistatalálkozó nevezési zárata: ma, csütörtök. A találkozóval kapcsolatban a Kadima fotőversenyt is rendez. A találkozóval és fotőversenyyel kapcsolatban a Kadima a következőket közli:

a) Munkabizottságunk úgy döntött, hogy legkésőbb f. hó 11, csütörtök délig fogad el jelentkezéseket és az egyes Makkabi csoportok is ebben az értelemben tartoznak jelentkezni számát, a választott utitranyt és a pontos indulásukat velünk közölni.

b) Elhatároztuk egy, a csillagturával kapcsolatos fotőverseny rendezését is, első díjként 1000 lejt állapítván meg, egy-egy második és harmadik díjjal egyetemben. A pályázók a tura után megfelelő nagytáblaiban a képeket Timisoarara küldik be, ahol azokat a Zsidó Klubban állítjuk ki és melyeket háromtagú zsűri ítélete alapján díjazunk. Kiállítás után a képek visszaküldetnek a beküldőknek, kivéve a díjazott képeket, melyek tulajdonunkba mennek át.

Kirándulás a Dregán völgyébe

A Haggibbor Sportegyesület turistaszakosztálya vasárnap kirándulást rendez a Dregán völgyébe. A kirándulás helye egyike Transilvania legszebb részeinek. Az ut egyik részét kitűnő aszfalton teszik meg a kirándulók Poieni-ig, míg innen iparvasut viz fel a pompás szépségű, hegyektől övezett völgyön Crăciunesti megállóig, ahol az üdülést kereső kirándulók a visszatérésig maradnak, míg a turisták az Ördögmalomhoz rándulnak. Indulás vasárnap reggel pontosan 4 órakor a Haggibbor Otthon elől. Jelentkezni a Stadion sportáruházban, Calea Marechal Foch 1, valamint este 6-tól 8 óráig a Haggibbor Otthonban, Str. Stoescu 7/b, legkésőbb pénteken estig lehet.

A Haggibbor turistaszakosztálya augusztus 21-én, vasárnap közös kirándulást rendez az oradeai Makkabi turistaszakosztályával Stana de Valera, a Jad völgyén át. Erre a kirándulásra már most felhívja tagjai és vendégei figyelmét a Haggibbor.

Clujról Cernăuțiiba egy és egyegyedőre, Budapestre 2 óra 10 perc alatt. Már június 15. óta közlekedik a Cernăuți-Cluj-Arad vonalon a Dregon kétmotoros repülőgép, amely szenzációs előnyöket nyújt a közönségnek. A géppel Clujról Cernăuțiiba egy óra 15 perc alatt, Budapestre 2 óra 10 perc alatt lehet repülni.

Beiratások az oradeai orth. zsidó fiú- és leánygimnáziumba. Az oradeai orth. zsidó hitközség nyilvánossági jogu fiú- és leánygimnáziumában az 1938-39. évre szóló jelentkezések folyamatban vannak. Ez iskolák bármely osztályába utjonnan beiratkozni szándékozik felvételi iránti kérelmüket a kérelmezők legkésőbb augusztus 25-ig mulhatatlanul nyújtják be az iskola igazgatóságához. A régi növendékek ugyancsak a határideig kötelesek felvételi kérelmüket benyújtani, nehogy helyük mással töltsék be. Az első osztályba iratkozni szándékozik román nyelvűből és számtanból felvételi vizsgálatot tesznek. A felvételi és javítóvizsgálatok szeptember 1-én veszik kezdetüket. A szabályszerű beiratások időpontja aug. hó 25-31. Későbbi beiratások csak a tanügyi hatóságok engedélyével lehetségesek. Tanévmegnyitő: szeptember 9.

Capitol Mozgó Ma, csütörtöki kezdettel bemutatja

Lillian Harvey
legnagyobb világfilmjét:

Elssler Fanny

A film káprázatos kiállításán kívül gyönyörű balett és revürszetek teszik feledhetlenné a nagy sláger!

A film előtt MARIA királyné temetéséről készített film és világhírű.

Jeanette Macdonald és Nelson Eddy a főszereplői az Orgonavirágzás című legszebb Metro-filmnek. A film az Edison mozgóban fut.

Megoldódott a cluji emberrablás rejtélye. Megírta az Új Kelet, hogy rendkívül érdekes ügy foglalkoztatta napokon át a cluji bünyügyi hatóságokat. Dragos Octavian Paris ucca 7 szám alatt lakó (volt városi főkertész) hónapokkal ezelőtt beteg lett és egyezséget kötött Liga Vasile és Vele Ioan szolgáival, amelynek értelmében rájuk iratja vagyonát azzal a feltétellel, hogy halála napjáig ápolni fogják. Az egyezségről hírt vett Ciurel Ceteblu 26 éves jlva-marei fiatalember, Dragos unokaöccse is. Ciurel bejött Clujra és egy éjszaka valósággal kicsempészte a lakásból teljesen megbénult nagybátyját. A két szolga emberrablás címén feljelentést tett Ciurel ellen. A rendőrségi vizsgálat aztán meglepő megállapításokat tett. Így kiderült, hogy Dragos Ilva-Maren tartózkodik és a közjegyző előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy saját elhatározásából hagyta el gondozói házáat, mert azok becsapták. Ezeket ugyanis egy ismert cluji ügyvéd vette rá, hogy egyezséget kössenek az öreggel, majd a mástélmilliósi vagyont 300 ezer lejért megvásárolta tőlük. A különös ügynek valószínűleg még az ügyvédi kamaránál is folytatása lesz.

Pékek, zöldsegécek és vendéglők a bíróság előtt. Bucurestiből jelentik: A főváros ellenőrző közegét az üzérkedés ellen hozott törvényes intézkedések benemartása miatt bíróság elé utaltak 36 péket, 48 zöldsegárust, 16 fűszerest és 5 vendéglőtulajdonost.

Ma döntenek a borbélyzetek vasárnapi nyitása ügyében. Hírt adunk arról, hogy a kormány engedélyezte a borbélyipari szakmában a vasárnapi munkaszüneti törvény felfüggesztését. Az újabb kormányrendelettel kapcsolatosan a helybeli borbélyipari munkásság leszógezte álláspontját. Határozati javaslatban leszógezte azt is, hogy elene van a vasárnapi munkaszüneti törvény, hatályon kívül helyezésének. Hasonló vélemény vannak a fodrászesterek is, akik gyakorlatban nem látják célravezőnek a vasárnapi munkaszünet felfüggesztését. A kérdéssel kapcsolatban a munkásság a legutóbbi szakmai gyűlésen kimondotta, hogy álláspontját emlékiratban közli a munkaügyi miniszterrel, ugyanakkor panaszát eljuttatja a munkaügyi vezérfelügyelőhöz is, abból a célból, hogy a kérdésben hívja össze az érdekelte mestereket és munkásokat, hogy elmondhassák véleményüket. A munkaügyi vezérfelügyelő eleget is tett a kérésnek és csütörtök délelőtt 9 órára hívta meg a feleket tárgyalásra a vezérfelügyelőre.

SCHWARTZ MENYHÉRTINE orth. zsidó

leányinternátusa

felvesz növendékeket 1938-39. tanév re. Evtizedes tapasztalat! Ideális központi fekvés. Minden iskolához közel. Tökéletes tanárnői felügyelet. Zene. Idegen nyelvek. Prospektus. Referenciákkal az oradeai orth. zsidó leánygimnázium igazgatóságá szolgál. Az intézet székhelye ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 8. Telefon 12-11.

Praktikus továbbképző

kereskedelmi tanfolyam

az orth. zsidó leánygimnáziumban. Clujon felvilágosítással szolgál: Frei igazgató ur a neolog iskolában.

A hegyekben — a tengeren én megvédem

BRILLIANT

Allandó kísérője én legyek.

A cionizmus megerősítése jelenti a zsidó biztonságot: Váltásatok meg a „Zs. N. Sz. sékel”-t

UJ KELET Legújabb hírek

Bonnet francia külügyminiszter nagyfontosságú tárgyalásai a párizsi német nagykövettel

Ellentétes verziók a francia és német államférfi tanácskozásairól

Tokió engedmények árán is véget akar vetni a határharcoknak

Párizs, augusztus 10. A tegnapi feszültség, amely a világpolitikai események bonyolult alakulásából adódott, mára megnyúlt. A riadalmat, amit a berlini japán nagykövetség és Ribbentrop német külügyminiszter három óras tárgyalásai keltettek, eloszlatta a francia diplomácia közbelépése. Bonnet francia külügyminiszter dr. Welczek párizsi német nagykövettel folytatott igen fontos tárgyalást, amely a spanyol és csehszlovák kérdésre is kiterjedt, de minden valószínűség szerint főleg az orosz-japán kérdéssel folyt a berlini japán-német tárgyalások kapcsán.

Az eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Bonnet francia külügyminiszter tegnap magához kérte dr. Weltzer német nagykövetet.

A francia külügyminiszter a berlini japán követ és Ribbentrop külügyminiszter tárgyalásairól kért felvilágosítást és közölte a német nagykövettel moszkvai francia diplomáciai körök észrevételeit és impresszióit az orosz és japán kormány között folyó tárgyalásokról.

A Le Journal tudni véli, hogy a beszélgetés szívélyes hangnemben folyt le és Welczek kijelentette a francia külügyminiszter előtt, hogy Ribbentrop távolról sem kívánja az orosz-japán vizsály elmérgesedését és Németország tokiói követének olyan utasításokat adott, hogy igyekezze békülékeny magatartásra befolyásolni a tokiói köröket.

A francia külügyminiszter az általános nemzetközi helyzetet és az azzal összefüggő különböző kérdéseket is szóvá tette és kifejtette a francia kormány álláspontját úgy a spanyol, mint a csehszlovák kérdésben is. Hangsúlyozta, hogy a francia kormány szigorú semlegességét a spanyol kérdésben és a maga részéről is megcáfolta azokat a híreket, amelyek a spanyol köztársaságiak francia részről való állítólagos segítéséről keltek szárnyra. Kifejtette továbbá a francia kormány álláspontját Runciman lord prágai tárgyalásaival kapcsolatban is.

Ezzel szemben hivatalos francia körökben azt állítják, hogy a távolkeleti kérdésekről nem volt szó Bonnet külügyminiszter és a német nagykövett tárgyalásain. A lapok viszont főleg ebben a vonatkozásban tulajdonítanak fontosságot a tárgyalásnak.

Berlini diplomáciai körök véleménye szerint

Németország e pillanatban nem akar nemzetközi komplikációkat előidézni az Angliával és Franciaországgal kötendő légvédelmi egyezmény érdekében. Berlin azonban súlyt helyez annak elhárítására, hogy a mandzsuriai vizsály következtében a szovjetek kerüljenek fölénybe Japánnal szemben.

Ugy látszik azonban, hogy Tokió áldozatok árán is el akarja kerülni a határcsúszások háborúvá való elfajulását. Tokiói jelentés szerint a japán külügyminisztérium egyik képviselője kijelentette az újságírók előtt, hogy a japán kormány hajlandó elfogadni a szovjet kormány azon javaslatát, hogy a csangkufengi vizsály ügyében kiküldendő bizottságnak két orosz, egy japán és egy mandzsu tagja legyen. A párizsi lapok tudni vélik, hogy

Japán most már hajlandó elismerni az oroszok Csangkufengre való jogát is a vizsály megszüntetése érdekében.

Tokió egyetlen kikötése az, hogy az oroszok szintén be a koreai és mandzsu határon folyó nagyarányú erődítési munkálataikat. Ezzel a fordulattal szoros összefüggésben áll a Daily Telegraphnak azon értesülése, hogy

a szovjet csapatok voltaképpen visszafoglalták már a csangkufengi háromszög egy részét.

annak ellenére, hogy a japánok változatlanul azt állítják, hogy a szóban forgó terület az ő birtokukban van.

Tokiói jelentések egyébként a következőkben számolnak be a legújabb harci eseményekről:

Tegnap éjszaka kétszer is rajtaütésszerű támadást kíséreltek meg az orosz csapatok. Kilenc órakor harminc harci kocsi mögött indultak rohamra az oroszok, de a japánok visszaverték őket. Hajnalban volt a második roham, amelyet ugyancsak megfúrtak.

Tegnap este az orosz repülők Csangkufeng falut bombázták oly hevesen, hogy

a tűz elpusztította a falut.

A tokiói hadügyminisztérium közleménye szerint egész éjszaka folyt a harc az orosz és japán csapatok között. Mindkét részről kézigranátokat használtak. A kézigranát harc szüntelenül tart. Koreában is újabb bombázások voltak, amelyek nagy károkat okoztak.

A shataopingi orosz állásokat ötszáz méter választja már csak el a japán állásoktól.

Megkezdtek a nürnbergi zsinagóga lerombolását

Hitler állítólag pápaelenes német katolikus egyházat akar. Nagy áresés a német tőzsdéken

Berlin, augusztus 10. (Rador.) Ma délután 10 órakor megkezdtek a nürnbergi zsinagóga lerombolását. Nürnberg polgármestere ez alkalmából tartott beszédében kijelentette, hogy itt volt az ideje eltüntetni a „szégyenteljes fekélyt” a város szívéből.

London, augusztus 10. (Rador.) A Daily Herald szerint Hitler újabb színijátékot tervez: a német katolicizmust el akarja választani Rómától és külön német katolikus egyházat akar létesíteni. Ha a tervet megvalósítaná, — írja a lap, — akkor Hitler olyan szerepet játszana, mint VIII. Henrik angol király. A terv kezdeményezője különben hír szerint Innitzer bíboros. Hitler reméli, hogy

a szakadással való fenyegetés új engedményekre fogja kényszeríteni a pápát.

Berlin, augusztus 10. (Rador.) Havas: A német tőzsdéken az árfolyamok esése elérte az 5 százalékot. Április 1-től fogva, amikor dr. Schacht felfüggesztette a hitel-inflációt, a nagyobb német értékek 25—30 százalékos eséseket szenvedtek. Ezek a fegyverkezési ipari vállalatok részvényei, amiket a bessz a legjobban érintett. Így a Deutsche Waffen und Munitionsfabriken részvényei 60 százalékkal estek az eddigi legmagasabb árfolyamukhoz viszonyítva. A Commerz und Privat Bank egyik tanulmánya szerint a németországi fegyverkezések virágzó időszaka elmúlt. Az adók és termelési kiadások nagyobb mértékben emelkednek, mint a forgalom.

Gyors ütemben haladnak Runciman lord tárgyalásai

Prága, augusztus 10. Runciman lord tegnap délben, ebédidőben váratlanul felkereste lakásán Hodzsa miniszterelnököt. A váratlan déli látogatás élénk feltűnést keltett, mert tudott dolog volt, hogy este vacsorára volt hivatalos Runciman és felesége a miniszterelnöknel és előre megállapították a szerdai tárgyalások programját is. Allítólag a vasárnapi véres incidensről kért felvilágosítást a lord Hodzsa miniszterelnöktől. Runciman és Hodzsa délután is tárgyaltak. A Prager Tageblatt tudni véli, hogy a két államférfi megállapodott a tárgyalási alap és a tárgyalási módzatok kérdésében.

A Berliner Tageblatt felterveése szerint a cseh kormány újból nagyszámú cseh tartalékos behívását rendelte el. A berlini lap arról ír, hogy a határ közelében állomásozó cseh csapatok között olyan katonák vannak, akik „oroszul beszélnek”.

Egyes lapok újabb súlyos incidens hírére közlik, amely állítólag még hétfőn történt, de titokban tartották. Sirt közszégyen Wiesner József szudetanémet képviselőt megtámadták és négy kézzel megsebesítették.

Cséplés közben felrobbant egy cséplőgép, amelybe dinamitot rejtettek ismeretlen tettesek

Baia-Mare, augusztus 10. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap a Baja-Maretől nem messze fekvő Cetetele községben. Ciura László bíró cséplőgépet vásárolt, amelyet tegnap helyeztek üzembe. Midőn a munkások mekiköztek a cséplésnek, a gép irtózatos detonáció kíséretében felrobbant és a robbanás kiszakította a csűr tetejét. Szerencsés véletlen folytán a munkások csak könnyebben sebesültek meg. Megállapították, hogy — valószínűleg bűnös kezek — dinamitot helyeztek el a cséplőgép ugynevezett dobjában. Nyilván a bíró haragosa így akarta megbosszulni valamilyen sérelmét.

Sorozatos ütközések az angol katonaság és az arab bandák között

Jeruzsálem, augusztus 10. Az angol katonaság és az arab terrorcsapatok között sorozatos ütközések voltak az ország különböző részeiben. Ugy látszik megváltozott az angol katonai taktika és sikerült több helyen egyszerre nyitni összehúzózást kiprovokálni a bujkáló bandákkal, amelyek orvtámadásokkal operáltak eddig és kerültek a nagyobb haderőkkel való találkozásra.

Nablusz közelében heves ütközet folyt le egy arab banda és az angol katonaság között. Natánia mellett ugyancsak kisebb ütközet volt. Sokkal nagyobb méretű volt azonban az az összecsapás, amely Ramat Hakoves kolonia közelében történt egy katonai különítmény és száz tagu arab banda között. Számos terrorista elesett. Ein Hakove kolonia mellett hat terroristát fogott el a rendőrség.

Négyezer olasz tanárt kitanítottak a fajvédelemre

Róma, augusztus 10. (Rador.) Az olasz középiskolák 4000 tanárát ma tájékoztatták azon irányvonalak felől, amiket követniük kell, főleg ami a fajkérdéseket illeti.

FRATERNITAS Könyv- és Laphirdető R. T. nyomdája Cluj, Strada Baron L. Pog 18. Telefonszám: 13-00.

SUN DE IMPRIMAT

Select Muzgó

Ma premier!

Mindent érted...!

Főszereplők: MADELEINE CAROLL és FRANCIS LEDERER.

Uránia Muzgó

Ma utoljára!

A hindu síremlék

II-ik része. Grandiózus rendezés! A legnagyobb világfilm!

„Jövő tavaszig sem lesz vége a spanyol polgárháborúnak” —

mondotta Negrin miniszterelnök. A burgosi kormány elkészítette válaszát az angol jegyzékre

Párizs, augusztus 10. A francia fővárosban tudni vélik, hogy a Spanyolországban kiüzdő idegen önkéntesekre vonatkozó angol tervre a burgosi kormány elkészítette válaszát.

Mint ismeretes az angol kormány több ízben megsürgette már a választ és annak késedelme nyugtalanítólag hatott londoni és párizsi körökre.

Barcelónai jelentés szerint Negrin spanyol köztársasági miniszterelnök a képviselők előtt kijelentette, hogy a polgárháboru további fejleményei tekintetében derülendő. Bejelentette, hogy a háboru előrelátólag egész télen, sőt a tavaszon is tartani fog s köztársasági részről, ennek

a valószínűségnek szem előtt tartásával, megtették minden szükséges intézkedést.

A Havas-ügynökség szerint a köztársasági spanyolok Balaguernél az éjszaka erős támadást kezdtek. Csapataik átkeltek a Segre folyón és folytatják előnyomulásukat.

A nemzetiek hivatalos hadszíntéri jelentése szerint az estramadurrai fronton a nemzeti erők áttörték a kormánycsapatok vonalait Castuera körzetében. Az ellenség ellenállását megtörték és tíz kilométer mélységbe nyomultak előre. A kormányerők 200 embert veszítettek, köztük számos tisztet és politikai kormánybiztost. A nemzetiek 180 foglyot ejtettek és nagymennyiségű hadianyagot, többek között két tankot zsákmányoltak. Két köztársasági repülőlt lelőttek. A nemzetiek Reus, Garllex, Falses és Valencia városokat bombázták.

Taxa postala...
No. 244716/929.
10. Telefon: 13-0
Bavonta 110, m
Évre 600, egész
földre: Bavonta
félre 12, egé
Hirdetések díjaz
„UJ KELET”
banati szélesség
ja. Cikkeit uté
törzsa megjelölés

Zsidó sors és Palesztina

Olyan sok szó zavargások úgy pogromokról, „ró”, „palesztinai talában arról, lesztinába vándor esett, hogy érden mélyére nézni at ténik Palesztina dül Lengyelorsz ban? Persze, aki a palesztinai épí a történik. Ak hasonlatokat és b fára huzó általa napnál is világos pen olyan sors azokban az orsz külték. De van- alkárcsak egy sz valaha Palesztina

Pogromnak az lemezárrolja és védekezésre kéj amj Palesztinába így is, hiszen m kitépt fa és m sebesebben lütte szoru a torka a az, amibe az a reneteg vért és éppen nem pofo lett sokkal vig esemény, hisze védtelen tömege történik az a po rosszabb fajtak Többé-kevésbé n nép között, amel mára a fegyvere Nem kenyérünk most a fegyvere ját sem dicsegté nagy örömmel a a japán-orosz Azt szeretnénk, az arab nép ké nem rajtunk m bomlott, Olaszor kéhen, hogy az a Am ha ezt a h kényszerítették, ezeken a koloniá gttók uccsában riadtan, szükölve meghajszolt zsi buvóhelyet keres peken derék és nak őrt és eddi területére sem s csapatoknak, ak Nem akarunk halálról, de mé szemben, nyit h ber látja a test ki ellen és miert ostoba pogromb sem lehet harco het az üldözne jsv az azonban a ben végső fokot mert végül is a fogja leserélni De van még ami miatt se hasonlítani a pá és középeuró val. Palesztinán esen antiszemita az a természet kínaiak marják mellékliz nélkül kott történi, támadják meg ügyes törvénye szó szoros érte szájukból. Itak polgárság és vesztélybe k általában szó E zilyen ideológi